

Pedagógiai program

**Dunaújvárosi Széchenyi István
Gimnázium számára**

Tartalomjegyzék

1 Tartalomjegyzék

2	Bevezető	6
1.	Az oktató – nevelő munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai	7
1.1.	A gimnáziumi képzésről általában	7
1.1.1.	Alapelveink	7
1.1.3.	Az intézményi önértékelés	10
1.1.4.	Szaktanácsadás.....	10
1.1.5.	A pedagógiai-szakmai ellenőrzés (a tanfelügyelet)	11
1.1.6.	Minősítés	11
1.2.	A nyolcosztályos gimnázium.....	12
1.2.1.	Mit nyújt a nyolcosztályos gimnázium?	12
1.2.2.	További érvek a nyolcosztályos gimnázium mellett	13
1.2.3.	A nyolcéves képzés szakaszai	14
1.2.4.	Tanári módszerek	15
1.2.5.	Kik lehetnek a nyolcosztályos gimnázium tanulói?	16
	A felvételi pontszám meghatározása:	16
1.2.6.	Ki- és belépési lehetőségek a nyolcosztályos gimnáziumba.....	17
1.3.	A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium nyolc évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám	18
1.3.1.	A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium nyolc évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám: felmenő rendszerben a 2020-21-es tanévtől	18
1.3.2.	A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium nyolc évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám: kimenő rendszerben a 2020-21-es tanévtől a 6. évfolyamtól	19
1.4.	A négyosztályos gimnázium.....	20
1.4.1.	Mit nyújt a négyosztályos gimnázium?	20

1.4.2.	Kik lehetnek a négyosztályos gimnázium tanulói?	20
	A felvételi pontszám meghatározása:	20
1.4.3.	Ki- és belépési lehetőségek a négyosztályos gimnáziumba	21
1.4.4.	A négyéves képzés szakaszai	21
1.5.	A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium négy évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám	23
1.5.1.	A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium négy évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám: felmenő rendszerben a 2020-21-es tanévtől	23
1.6.	Az iskola helyi tanterve	29
1.6.1.	A választott kerettanterv megnevezése	29
1.6.2.	A tanulók emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozásra történő jelentkezése 29	
2.	A személyiségfejlesztéssel és a közösségfejlesztéssel kapcsolatos nevelési feladatok 31	
3.	Ifjúságvédelmi, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk, az esélyegyenlőség előmozdítása	33
3.1.	Általános megközelítés	33
3.2.	Az egyenlő bánásmód törvényi vonatkozásai.....	33
3.3.	Az osztályfőnök gyermekvédelmi feladatai.....	34
3.4.	A gyermekvédelmi / ifjúságvédelmi felelős feladatai	34
3.5.	Iskolaorvosi ellátás	35
4.	A tanulók tudásának, tevékenységének értékelése	36
4.1.	A tanulói teljesítmények mérésének, értékelésének általános elvei	36
4.2.	Az ellenőrzés formái	37
4.3.	A vizsgarendszerről általánosan	38
4.4.	A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium vizsgaszabályzata	40
4.4.1.	A nyolc évfolyamos képzés vizsgaterve táblázatban:	40
4.4.2.	A nyolc évfolyamos képzés vizsgaterve táblázatban:	41
4.4.3.	Vizsgák a nyolcosztályos gimnáziumban	41

4.4.4.	Jelentkezés a vizsgákra.....	43
4.4.5.	A tanulmányok alatti vizsgák rendje	44
4.4.6.	A vizsgáztató tanárok megbízása és a vizsgák dokumentálása	45
4.4.7.	Érettségi vizsga: középszint	45
4.5.	A magatartás és szorgalom minősítése	45
4.5.1.	Magatartás.....	46
4.5.2.	Szorgalom	48
5.	Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	49
6.	A tanárok módszertani szabadságáról	50
7.	Az iskola koordináló szerepe a nevelési célok elérése érdekében.....	52
7.1.	Az iskola, mint központi nevelési tényező	52
7.2.	Együttműködés a diákönkormányzattal	52
7.3.	Együttműködés a szülőkkel	53
7.4.	Együttműködés a környezet különböző tényezőivel.....	54
8.	Egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	55
8.1.	Környezeti és egészségnevelési céljaink, ezek jogszabályi háttere	55
8.1.1.	Bevezetés.....	55
8.1.2.	Alapelvek, célok	55
8.1.3.	Jogszabályi háttér	59
8.2.	Az iskolai drogstratégia	61
8.2.1.	A drogstratégia kialakítása.....	61
8.2.2.	Az egészségnevelés	62
8.2.3.	A prevenció.....	62

8.3.	Az elsősegélynyújtás elsajátítása	63
8.4.	A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérése	63
9.	Oktató-nevelő munkánk tanórán kívüli színterei.....	64
10.	Nevelőmunkánk kiemelt feladata:	64
10.1.	Az intézményi hagyományok ápolása	64
10.1.1.	Az intézmény hagyományos kulturális és ünnepi rendezvényei	65
10.1.2.	Hagyományos versenyek és szórakoztató rendezvényeink	65
10.1.3.	Egyéb hagyományos rendezvények, a hagyományápolással kapcsolatos feladatok	65
10.2.	A közösségi szolgálat	66
10.2.1.	Általános elvek.....	66
10.2.2.	A közösségi szolgálat középiskolai dokumentálásának kötelező elemei:	67
11.	Pedagógiai programunk lényegi összefoglalása	68
12.	Záradékok	69
12.1.	A pedagógiai programot elfogadó, véleményező dokumentumok	69
12.2.1.	Jelen Pedagógia programot elfogadó, egyetértő dokumentumok	69
12.3.	Hozzáférési lehetőségek a pedagógiai programhoz	69
13.	Mellékletek	70

2 Bevezető

A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium pedagógiai programját az alábbi **törvények, kormányrendeletek és miniszteri rendeletek** alapján hoztuk létre:

- 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 1999. évi XLII. törvény a nemdohányzók védelméről
- 2013. évi CCXXXII. törvény a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet iskola-egészségügyi ellátásról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló. 2003. évi CXXV. törvény
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet

Jelen pedagógiai program alapját a Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium, 2013. március 25-én elfogadott és utána többször módosított pedagógiai programja képezi.

Az intézmény 1953-ban nyitotta meg kapuit a tanulni vágyó diákok számára. Az akkori sztálinvárosi reál gimnázium a Vasvári Pál Általános Iskola egyik szárnyában kezdte működését. A Dózsa György úton álló épületébe 1963-ban költözött, mely 1992-ben tovább bővült egy új szárnyal és tetőtérrel.

A gimnáziumban általános műveltséget megalapozó, felsőoktatási tanulmányokra előkészítő képzés folyik. Célja, hogy az általános iskolai nevelés és oktatás eredményeire építve (négy, öt, illetve nyolc év után) elmélyítse az ismeretek rendszerét, formálja a fiatalok erkölcsi arculatát, fejlessze az intellektuális képességeiket.

Iskolánkban évfolyamonként három, négy osztályos és egy „nyolcosztályos” gimnáziumi osztály működik. *A 2010-2011-es tanévtől kezdve az iskola meghirdette az öt évfolyamos képzési rendszerű nyelvi előkészítő (NYEK) osztályt. Ezt a képzési formát az iskola nem vezette be.* Összességében ez 20 osztályt jelent.

A négy évfolyamos gimnáziumi osztályba járó tanulók nagy része már a kilencedik és tizedik évfolyamon egy-két tárgyból emelt óraszámú – hagyományosan „tagozatosnak” mondott – képzésben részesül. Ez azt jelenti, hogy az adott tantárgy(ak)at – de csak azt – hetente egygel, kettővel több óraszámban tanulja. Jelenleg a városi igényeknek megfelelően matematikából, fizikából, angol nyelvből, német nyelvből, magyar nyelv és irodalomból, digitális kultúrából, történelemből, illetve 2025-től biológiából és kémiából lehet emelt óraszámú képzés 9. és 10. évfolyamon.

A pedagógiai programunk első részében megfogalmazottak **egyformán vonatkoznak mind a két képzési formára.**

Iskolánkban 1992-ben kétéves alapos felkészülés után kezdtük meg a nyolcosztályos képzést. Akkor a budapesti Radnóti Miklós Gimnázium tantervét dolgoztuk át, illetve igazítottuk a mi elképzeléseinkhez, figyelembe véve lehetőségeinket. (Ezt a módosított tantervet hagyta jóvá az engedélyeztetési eljárást lebonyolító Művelődési és Köznevelési Minisztérium. Az eltelt három évtized alatt nagyon sok tapasztalatra tettünk szert.)

Ez a képzési forma egy felmenő rendszerű osztályban van. Meghatározó igény mutatkozik iránta, az elmúlt években is folyamatosan túljelentkezéssel kellett számolnunk. Célunk olyan nevelési-oktatási program biztosítása, amely a nyolcéves képzési szakaszt egy egységként kezeli, belső csoportosítással megváltoztatja az alapozó képzés, a képességfejlesztés és a tudományos alapozás szerkezeti arányait, a mindenkor tananyagot maximálisan adaptálja a gyermeki személyiség fogadókészségéhez.

Iskolánk a felsőoktatásra való felkészítést a tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamon tovább mélyíti az emelt szintű érettségire felkészítő meghirdetésével számos tantárgyból (tantárgyanként heti három órában, maximum két tantárgyból és szabadon választható tantárgyi rendszerben). **A diákok a szerint választanak, hogy mely tantárgyakból szeretnének emelt szinten érettségi vizsgát tenni középiskolai tanulmányaik befejezése után.**

A **110/2012. (VI. 4.) és az 5/2020 (I. 31.)** Korm. rendeletek a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről, alkalmazásáról és a Kerettantervek megjelenése után, ezek előírásait is szem előtt tartva átdolgoztuk a helyi tanterveinket, ahol az eddig felhalmozott tapasztalatokra is építeni tudtunk. Ügyeltünk arra, hogy pedagógiai programunk, és hozzá kapcsolódóan helyi tantervünk olyan minőséget képviseljen, amely a szülőknek és a tanulóknak garanciát jelent az eddigiekhez hasonlóan magas, vagy még magasabb felvételi arányszám elérésére, illetve arra, hogy a végzős tanulók nagy része eleget tegyen az emelt szintű érettségi követelményeinek is.

1. Az oktató – nevelő munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai

1.1. A gimnáziumi képzésről általában

1.1.1. Alapelveink

„A köznevelés közszolgálat, amely a felnövekvő nemzedék érdekében a magyar társadalom hosszú távú fejlődésének feltételeit teremti meg, és amelynek általános kereteit és garanciáit az állam biztosítja. A köznevelés egészét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint a fenntartható fejlődésre és az egészséges életmódra nevelés határozzák meg. A köznevelés egyetemlegesen szolgálja a közjót és a mások jogait tiszteletben tartó egyéni célokat.”¹ – a Nat.-ban megfogalmazott olyan alap gondolat, amely intézményünk pedagógiai programjának fundamentumául szolgál.

¹ Knt. 1§ (2)

A gimnázium, mint általánosan művelő középiskola vállalja szinte már klasszikus funkcióját, az általánosan művelt értelmiség előképzését, a szellem emberének formálását. Alapelve, hogy – az általános iskolai nevelés és oktatás eredményeire építve – folytassa, kiegészítse és elmélyítse az ismeretek, képességek, magatartás és ízlés rendszerét. Ki kell fejleszteni az önművelés, önnevelés, önmegvalósítás igényét és képességét. Mindezt elsősorban azért, hogy tanulóit képessé tegye a felsőfokú továbbtanulásra, szakképzettség megszerzésére. Meghatározóan fontos, hogy az iskolát nyitott, toleráns, együttműködő, új tudás befogadására kész, de hagyományos és korszerű tudással már egyaránt bíró, kreatív, nyelveket beszélő, humánus és kiegyensúlyozott fiatalok hagyják el. Az ide vezető út a nyolc, öt, és négy évfolyamos gimnázium feladata. Pedagógiai programunk a **2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 3. §** (1)-re is fókuszál, mely szerint „A köznevelés középpontjában a gyermek, a tanuló, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak. (2) A köznevelésben a nevelés és oktatás feladatát a gyermek szülei, törvényes képviselői megosztják a köznevelési intézményekkel és a pedagógusokkal. E közös tevékenység alapja a bizalom, az intézmény és a pedagógusok szakmai hitele.”

Intézményünk a munkába állásra való felkészítést is feladatának tekinti, de csak abban az értelemben, amennyiben felruhazza diákjait az értelmes munkavégzés megkívánta készségekkel: az önálló ismeretszerzés, az önművelés, a kreativitás, a problémaérzékenység és a társadalom életében való aktív részvétel, a kulturált életvitel képességével.

A középiskola, mint intézmény sohasem vállalkozhat minden emberi képesség iskolázására. A gimnázium elsősorban a fiatalok erkölcsi arcukat formálja, és az intellektuális képességeket fejleszti.

Messzemenően magunkévá tesszük a Knt. következő gondolatát: „A nevelési-oktatási intézmények pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek, tanuló fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi.”²

Nevelési-oktatási programunk egyrészt egy olyan koncepciót fogalmaz meg, amely a pedagógiai rendszerünk céljait, alkalmazásának helyét és módját fejt ki; másrészt egy „tanulási-tanítási program”, amely a tanulási folyamat időkereteit, javasolt módszereit, eszközeit gondolja át.

Alapvető nevelési céljainkat, a főbb fejlesztési területeket összefoglalóan a NAT alapelvei szerint határozzuk meg, melyek főbb aspektusai a következők:

- Az erkölcsi nevelés
- Hazafias érzés kialakítása
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

² Knt. 1 § (3)

A NAT, illetve az arra épülő kerettantervek bevezetése világos célokat határoz meg. A kerettantervek meghatározó szerepet töltenek be a Nat céljai és feladatai érvényesítésében. A gimnáziumunkban is kerettantervek rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit, a tantárgyközi tudás- és készségterületek fejlesztésének feladatait, és közlik a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló, illetve ajánlott időkeretet.

1.1.2. A pedagógusok intézményi feladatainak, az osztályfőnöki munka tartalmának alapjai

Intézményünkben a pedagógusok alapvető feladata a ránk bízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása.

A pedagógus feladatai

Pedagógiai programunk a **pedagógus feladataival** több fejezetben részletesen is foglalkozik, itt bevezetésként az alapelveinket emeljük ki vázlatosan:

- nevelő és oktató munkánk során gondoskodunk a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról. Ennek érdekében minden tőlünk elvárható igyekszünk megtenni, szem előtt tartjuk a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás meghatározó feladatunk, külön fejezetet szánunk pedagógiai programunkban ennek alátámasztására,
- segítjük a tehetségek felismerését, mindent megteszünk a kibontakoztatásáért,
- tanulóink erkölcsi fejlődése, a közösségben való együttműködés szabályrendszerének kialakítása, nyomon követése gimnáziumként prioritást élvez nálunk,
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre igyekszünk a tanulókat nevelni,
- felvilágosítjuk tanítványainkat (minden tanév elején kötelező módon) a munka- és balesetvédelmi előírásokról, és felhívjuk a figyelmet betartatásukra, szükség esetén szülőket vagy szakembereket is bevonunk,
- kiemelten figyelünk tanulóink emberi méltóságának tiszteletben tartására, erre neveljük őket is,
- törekszünk az ismeretek tárgyilagos, sokoldalú és változatos módszerekkel történő közvetítésére,
- részt veszünk a törvény által előírt pedagógus-továbbképzéseken,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatot törekszünk maradéktalanul teljesíteni, az értekezleteken, a különböző iskolai rendezvényeken építő hozzáállással részt veszünk.

Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök az osztályközösség pedagógus vezetője.

- Az osztályfőnök egyedi módon segíti a tanulók iskolai életét, munkáját: neveli az osztály tanulóit, figyelemmel kíséri személyiségük fejlődését; tájékoztatja a tanulókat

az őket érintő határozatokról, szabályokról, illetve a munkatervben szereplő feladatokról; igazolja és esetenként engedélyezi a tanulók távollétét; segíti az osztálya által elvállalt rendezvények megszervezését, lebonyolítását.

- Az osztályfőnök segíti a tanárok és az iskolavezetés kapcsolatát az osztállyal; tevékenyen részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában; ellátja az osztállyal kapcsolatos adminisztratív teendőket; közreműködik a tanórán kívüli foglalkozások meghirdetésében és szervezésében; javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, esetleges segélyezésére.
- Az osztályfőnök közvetlen kapcsolatot tart fenn az osztályában érintett szülőkkel.

1.1.3. Az intézményi önértékelés

A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről egy egységes értékelési rendszer működtetését írja elő, amelynek az alapjául szolgáló értékelési elvárásokat központilag határozta meg a pedagógusra, intézményvezetőre és az intézményre vonatkoztatva. Ennek külső és belső területe van: a külső ellenőrzés külső szakértők (tanfelügyelők) bevonásával történik, a belső ellenőrzés pedig önértékelés formájában.

Az átfogó intézményi önértékelés alapja az intézményi önértékelési kézikönyv, vagyis egy olyan dokumentum, amelynek alapjául a 20/2012. (VIII:31.) EMMi rendelet vonatkozó szabályozásai és az Oktatási Hivatal által kidolgozott Önértékelési kézikönyv Gimnáziumok számára szolgál.³

„Jogsabályi háttér: 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet - 150. § (4): Az intézményvezető a nyilvános szempontok alapján elkészíti az intézmény – ennek részeként saját – önértékelését, amelyet a nevelőtestület hagy jóvá. - 150.§ (7) szerint az intézményi önértékelés egyik alapja a tanfelügyeleti ellenőrzésnek. - 152.§ (1) szerint az önértékelési szempontok egységesek és nyilvánosak. - 152. § (2) szerint az önértékelési szempontokat a hivatal dolgozza ki, és az oktatásért felelős miniszter hagyja jóvá.”⁴

A következő fő területeken határoztuk meg saját elvárásrendszerünket, vagyis AZ ÖNÉRTÉKELÉSÜNK SZINTJEIT:

- INTÉZMÉNY

1.1.4. Szaktanácsadás

„A pedagógiai szakmai szolgáltatások keretébe ágyazott szaktanácsadás rendszerének alapjait jogsabályok rögzítik. A részletekkel foglalkozó fejlesztés kialakította a szaktanácsadás rendszerszintű modelljét, amely szerint a szaktanácsadás legfontosabb feladata a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésének intézményi kontextusba ágyazottan történő támogatása. Célja pedig a pedagógusok és a köznevelési intézmények folyamatos szakmai fejlődésének támogatásával hozzájárulni a közoktatás eredményességének támogatásához.”⁵

„A szaktanácsadó a pedagógusok szakirányú munkájának segítője.”⁶ Törvényi háttérét a Nkt. 61. § (4), 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelete képezi.

³ http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/onertekelesi_kezikonyv_gimnazium.pdf,

⁴ http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/tanevnyito_konferencia2014/Molnarne_dr_Stadler_Katalin.pdf

⁵ www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios.../Dr_Szabo_Maria.pptx,

⁶ www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios.../Dr_Szabo_Maria.pptx.

1.1.5. A pedagógiai-szakmai ellenőrzés (a tanfelügyelet)

„Az előmeneteli rendszer a hangsúlyt a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésére helyezi, és összekapcsolja a szaktanácsadást, az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzést (tanfelügyeletet) és a minősítési eljárást a nevelés-oktatás minőségének javítása érdekében.”⁷

„A pedagógiai-szakmai ellenőrzés (a tanfelügyelet) rendszerének működtetését a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 78.§ (1) f) pontja írja elő, jogszabályi háttérét az Nkt. mellett a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) adja.

A jogszabály alapján az ellenőrzést legalább ötévente egyszer el kell végezni, fenntartótól és intézménytípustól függetlenül minden köznevelési intézményben.

Az ellenőrzés feladata és célja, hogy a pedagógusok, az intézményvezetők, valamint az intézmények értékelésén keresztül támogassa a nevelési-oktatási intézmények szakmai fejlődését.”⁸

1.1.6. Minősítés

A minősítési eljárás során minden pedagógusra egységes, nyilvános szabályok vonatkoznak. A minősítő bizottság a jelölt pedagógus teljes körű tevékenységét, különösen a jogszabályokban és a pedagógus munkaköri leírásában megfogalmazott kötelezettségek teljesítését vizsgálja. (Nkt. 64. § (7))

A minősítő vizsga és a minősítési eljárás részletes szabályait, a sikeres minősítő vizsgához és minősítési eljáráshoz szükséges követelményeket külön jogszabály állapítja meg. (Nkt. 65. § (8))

⁷http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszereben_3jav.pdf

⁸ http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/tanfelugyeleti_kezikonyv_eloszo.pdf,

Az életpálya és az életpálya fokozatok (Nkt. 64. §)

„Az életpálya központi eleme a minősítési rendszer, amely szakmailag megalapozott tartalmi elemekből, módszertanból és eljárásrendből áll, védjegyként garantálva a pedagógiai munka színvonalát és minőségét.”⁹

1. fokozat: Gyakornok (2-4 év)
2. fokozat: Pedagógus I. (6-9 év)
3. fokozat: Pedagógus II. (min. 6 év)
4. fokozat: Mesterpedagógus
feltétele: 14 év gyakorlat, szakvizsga, 2. minősítés
5. fokozat: Kutatótanár
feltétele: PhD, 8/14 év gyakorlat, 2. minősítés¹⁰

Pedagóguskompetenciák

A pedagóguskompetenciákat, melyeket a 2023 LII tv és a 401/2023 Kr. nevesít, az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez¹¹ című kiadvány részletezi, és a kifejtett többek között a vonatkozó indikátorokat és fejlődési szinteket is.

1.2. A nyolcosztályos gimnázium

1.2.1. Mit nyújt a nyolcosztályos gimnázium?

1992 óta iskolánkban évfolyamonként egy-egy osztályban folyik ez a képzés. A célunk olyan, a NAT-ra és a kerettantervekre épülő nevelési-oktatási program készítése, amely a nyolcéves képzési szakaszt egy egységként kezeli, belső csoportosítással megváltoztatja az alapozó képzés, a képességfejlesztés és a tudományos alapozás szerkezeti arányait, a mindenkor tananyagot maximálisan adaptálja a gyermeki személyiség fogadókészségéhez.

Azt szeretnénk – és a kerettanterv gyakorlati alkalmazásától is azt várjuk –, hogy a nyolcosztályos gimnázium az elvárásnak megfelelően töltsen be azt a hivatást, amelyet a gimnáziumnak, mint intézménynek be kell töltenie, a szó hagyományos értelmében is általánosan művelt, idegen nyelveket beszélő és minden értelmiségi pályára alkalmas fiatalokat neveljen. Növendékeinek többségét az felsőoktatási továbbtanulásra készítse fel, ezt a munkát elsődleges céljának tartsa.

Az eddigi érettségi vizsgák eredményei alapján elmondhatjuk, hogy a továbbtanulók aránya igen magas. Ennek ellenére szem előtt kell tartanunk, hogy a nyolcosztályos gimnáziumnak a tovább nem tanuló diákjait is alkalmassá kell tennie az értelmiségi életvitelre, az alkotó, értéket teremtő munkára, a megfelelő politikai kultúrával megalapozott közéletiségre.

⁹<https://www.oktatas.hu/kiadvanyok>

¹⁰ www.kpszti.hu/med/eletut/eletpalya_modell.ppt,

¹¹ http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszereben_3jav.pdf,

A nyolcosztályos képzés tantervének legfőbb gyakorlati előnyei:

- Miután a gyerekek jó képességűek, a bennük meglevő motiváció, a tanulni akarás már eleve magasabb színvonalú munkát tesz lehetővé.
- A tanterv nagyrészt lineáris jellegű, nincsenek felesleges ismétlődések. Nagyobb az „összhang” a tantárgyak között. Mindez együttesen azt eredményezi, hogy ugyanazon idő alatt lényegesen több ismeret sajátítható el úgy, hogy az nem jelent a tanulóknak érezhető pluszterhelést.
- Fontosnak tartjuk ezen osztályoknál is, hogy egyrészt tananyaghoz kötődően, másrészt osztályfőnöki órák, délutáni elfoglaltságok tervezésekor hangsúlyossá váljon a fogyasztóvédelemmel, a környezetvédelemmel, a közlekedésre neveléssel, az egészségfejlesztéssel, a társadalmi bűnmegelőzéssel összefüggő információk átadása.
- Ezek a legfőbb előnyök adják a reményt arra, hogy ezek az egységes program szerint nyolc évig iskolánkban képzett fiatalok képesek lesznek magas szinten elsajátítani a NAT és a kerettantervek megkívánta műveltségtartalmakat Akkor is, ha az indulás pillanatában (10 éves korban) nem tartoztak a korán „felfedezett” tehetségesek közé.

1.2.2. További érvek a nyolcosztályos gimnázium mellett

A nyolcosztályos egységes általános iskola arra az előfeltevésre épül, hogy 6-14 éves korig a gyermekeket egyforma ütemben, egységes program szerint lehet és kell képezni. Az általános iskolai tanterv (eltekintve a bizonyos műveltségi területeket – pl. idegen nyelvek, matematika, testnevelés, művészeti tárgyak stb. – preferáló speciális szaktárgyi tantervektől) egyelőre nem teszi lehetővé, hogy más-más ütemben, és főleg, hogy mást és mást tanuljon a felsőbb osztályokban a tehetséges, az átlagos, vagy a szellemileg kevésbé fogékony gyermek.

A nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés esetén a lineáris tantervi építkezés „szellősebb” tanterveket, nyugodtabb légkörű iskolát, és ennél fogva biztosabb tudást fog eredményezni. Jelenlegi iskolarendszerünk további ellentmondása – véleményünk szerint –, hogy túl későn teremt differenciálódási lehetőséget a tanulók számára, de még akkor sem kínálja fel az iskolatípusok gazdag választékát.

Az általános iskolát végzettek előtt ma lényegében három szabályos út nyílik a továbbhaladásra. A gimnázium elsősorban azok számára, akik értelmiségi pályákra készülnek; a szakgimnázium azoknak, akik a szakismeretet általános középfokú műveltséggel remélik ötvöztetni; végül a különböző szakközépiskolák, amelyek szakmai tudást kínálnak. A három iskolatípus közötti választás lényegében már pálya-, illetve pályairány-választást is jelent. 14 éves korban ez azonban nem könnyű kihívás.

Nem lehetséges egyértelműen meghatározni azt az életkort, amikor a gyermeki személyiség fejlődése ugrásszerű, minőségi változáson megy át. Egyrészt, mert e változások kinél-kinél különböző ideig tartanak, másrészt mert a mégis behatárolható időpontok egyénileg nagy szóródást mutatnak. A nagy átlagot tekintve azonban azt lehet mondani, hogy a biológiai érés folyamata tízéves kor körül megkezdődik. A személyiség fejlődésének menetét most mesterségesen vágja szét a tizenéves éves korban történő iskolaváltás. Jelenlegi oktatási rendszerünkben a legfogékonyabb korban történik az átlépés az általános iskolából a középiskolába.

A nevelés meghatározó tényezője a tanár személyisége. A jelenlegi rendszerben – a gyakori kényszerű váltások miatt – az ő szerepe mérsékelten, nem kellőképpen érvényesül. A kapocs különösen meglazul, illetve megszűnik a nyolcadik osztály végén. Ahhoz, hogy a mintaadásban, példakövetésben a nevelő személyisége domináns tényezővé válhasson, a mostaninál lényegesen hosszabb időre van szükség.

A nyolcosztályos gimnázium tízéves korban teszi szükségessé az iskolaváltoztatást, amikor is a gyermekek mindenképpen megrázkódtatásnak vannak kitéve az alsó és felső tagozat közötti különbség miatt. Továbbá – lehetőségeinek határain belül – garantálja az osztályfőnök és a legtöbb nevelő személyének állandóságát nyolc éven keresztül. Ezáltal a gyermekek nevelése szakértelemmel irányított, koncepcióra építve, állandó, személyes kapcsolatokon alapuló folyamattá válik.

A nyolcéves program első két évét mi az alapképességek fejlesztésére szánjuk. Vagyis folytatjuk az általános iskola első négy osztályában megindult fejlesztést, hogy jó alapokat adhassunk a későbbi, hagyományos szaktárgyi stúdiumoknak.

Elgondolásunk szerint a nyolcosztályos gimnázium egy olyan lehetőség, amely a korábban érő gyermekek számára nyújt intenzívebb fejlődési lehetőséget.

1.2.3. A nyolcéves képzés szakaszai

A nyolcéves képzési egység három jól elkülöníthető, de nem mereven elválasztott szakaszra tagolódik. Az előkészítő (alapozó és képességfejlesztő) szakasz két, a szaktudományok alapjaiba történő fokozatos bevezetés (orientáció) négy, és az érettségire emelt szinten felkészítő szakasz szintén két évig tart. A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium nyolcosztályos részének belső szerkezetét tehát a 2 + 4 + 2 tagolás jellemzi.

- Az első, előkészítő szakasz

A képzés szempontjából ez a legfontosabb, a további munka eredményességét tekintve a leginkább meghatározó. Itt kell a gimnázium céljainak végleg megnyerni a tanítványokat (és szüleiket), és itt kell őket felruházni azokkal a képességekkel, amelyek birtokában könnyebben tudják majd tanulni később a hagyományos tantárgyakat. Itt kell őket képessé tenni az önálló ismeretszerzésre is.

Nagy gondot kell fordítani a helyes tanulási szokások kialakítására. Különböző tanulási módszereket kell ajánlani, előkészíteni az önálló „búvárkodás” segítségével a későbbi tudományos munkára való készséget, kialakítani a sokszínűség értékelését, a másképp gondolkodás lehetőségét kereső magatartást. Ezt a munkát a második szakaszban is folytatni kell.

Az előkészítő szakasz középpontjában az anyanyelvi nevelés áll. Sok gyakorlati feladattal alakítjuk ki az anyanyelvi készségeket. A művelődéstörténetbe (irodalom-, művészet- és tudománytörténet, társadalmi ismeretek) az életkoruknak megfelelő olvasmányok, igazi értéket hordozó irodalmi szövegek feldolgozásával vezetjük be a tanulókat. A szövegértés és szövegalkotás nem kiegészítője, hanem alapja az adott készségterületek fejlesztésének. A matematikatanítás meghatározó eleme az alapkészségek egységesítése, fejlesztése. A logikus gondolkodás kialakítása egyszerű szöveges feladatokon keresztül. A természettudományi tárgyak a természeti jelenségek egyszerű, logikus magyarázatával, kevés elmélettel kezdik munkájukat. Az ének-zene, a rajz és vizuális kultúra tantárgyak az alapozó szakaszban sok gyakorlattal „haladnak”. Forrásuk és tananyaguk nagyrészt a népzene, a néptánc és a népművészet. A mindennapos testnevelési órák játékosak, a gyerekek mozgásigényeinek kielégítésére szolgálnak. A gyerekek erkölcsi nevelése szervezett formában „Etika/Hit- és erkölcsstan” órákon zajlik. Valamennyi történelmi egyházzal jó kapcsolatot alakítottunk ki.

- Orientációs szakasz

A második, négyéves szakaszban megkezdődik, illetve folytatódik a hagyományos szaktárgyi oktatás, még mindig egységes program alapján. Ekkor lépnek be a „klasszikus” természettudományos tantárgyak.

Az előkészítő szakasz tapasztalatai alapján az osztályon belül a fokozott tehetséggondozás érdekében, ha lehetőség adódik, ún. „nívócsoportokat” alakítunk ki (pl. az idegen nyelvek, vagy matematika tanulásánál).

Az osztályok lehetőség szerint állandó tantermben tartózkodnak azokon az órákon, melyek nem bontottak, egyébként szaktantermekben tartjuk az órákat a megfelelő szemléltetés biztosítása érdekében.

E szakasz képzési célja, hogy bevezesse a gyermekeket a tantárgyak megalapozta tudományos ismeretekbe, és előkészítse a 11. évfolyamon kezdődő „szakosodást”. A délutáni foglalkozásokon lehetőség van szakköri és öntevékeny körök munkájába való bekapcsolódásra.

Megjegyezzük, hogy mind a csoportbontások, mind a délutáni foglalkozások szervezése mindenkor a költségvetés függvénye, a fenntartó engedélyéhez kötött.

- Emelt szintű érettségire felkészítő szakasz

A harmadik szakasz, vagyis az utolsó két év kiemelt képzési célja, hogy a tanulókat előkészítse a választott pályára, a továbbtanulásra. A felvételi rendszer alakulásától függően fel kell őket készíteni az emelt szintű érettségi vizsgákra.

Az érettségi vizsgaszabályzat szellemében szervezzük meg a középszintű, illetve emelt szintű érettségire felkészítő csoportokat.

Emelt szintű érettségire való felkészítő órákra 11. évfolyamos kezdéssel két tantárgy választásával szabadon jelentkezhetnek tanulóink. (Ez 12. évfolyamon értelemszerűen folytatódik/folytatódhat.) Matematikából lehetőség szerint a 9-10. évfolyamon matematikából emelt óraszámú tanuló csoportban képzett gyerekek közé soroljuk be őket, hiszen itt nem válik el az alapóra az emelt szintű érettségire felkészítő órától, hanem egy egységben kezeljük. Fizika tantárgyból is igyekszünk a 9-10. évfolyamon fizikából emelt óraszámú tanuló csoportba sorolni őket. Itt az alapórával tanuló osztály és az emelt szintű érettségire felkészítő csoport a többi tantárgyhoz hasonlóan elkülönülten, önálló tantervvel működik.

Emelt szintű érettségire felkészítést vállalunk a kötelező érettségi tantárgyakból az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 4. §-ának ide vonatkozó részei és a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 15. § (1) alapján, mely a fenntartó jóváhagyását írja elő: magyar, matematika, történelem, idegen nyelv (angol, német) mellett fizika, biológia, kémia és informatika/digitális kultúra tantárgyból.

1.2.4. Tanári módszerek

A nyolcosztályos gimnáziumi képzés nem módszertani kísérlet. A tanárok úgy tanítanak, ahogyan azt szakmai-módszertani felkészültségük és állandó önképzésük lehetővé teszi. A sokféle, szuverén tanáregyéniség, s az ebből következő módszertani sokszínűség az emberarcú iskola egyik kritériuma. Mindazonáltal kiemelhető néhány eljárásbeli mozzanat, amely a nyolcosztályos gimnázium iskolakoncepciójából fakad, s amelyben egységességre kell törekedni.

Lényeges, nem kizárólag módszertani, hanem tartalmi-szemléletbeli feladat, hogy a szaktanár elsősorban a szó nemes értelmébe „tanár legyen”, s csak másodsorban **szaktárgyának tudósa**. A fenti elvárásoknak nem lehet csak az egyéni pedagógiai „ötletek”/módszerek segítségével megfelelni. Szisztematikus csapatmunkát igényel a nyolcosztályos gimnáziumban folyó nevelés.

A nyolcosztályos gimnáziumban alapvetően nem kell másként foglalkozni a kisgimnazistákkal, mint a nagyokkal. Az értelmes, tanulásra motivált tízévesekkel ugyanolyan

módszertani eljárásokat lehet és kell követni, mint a nagyobbakkal. Fontos, hogy érezzék: a tanár szellemi partnert keres és talál bennük. Nem kell hozzájuk „leereszkedni”, s nem szabad kisgyermekként bánni velük. A gyerekek pillanatok alatt „felnőnek” a felnőtt beszédhez, a komoly, ám baráti hangvételhez, de változatosabb módszerekre kell törekedni az órákon, és a megszokottnál sokkal nagyobb türelmet kell tanúsítani közléskényszerükkel szemben.

Az első hónapokban még elég nehéz feladatot jelent a gimnáziumi tanárnak kézben tartani az óra menetét. A gyerekek számtalan kérdése, megjegyzése, ötlete könnyen más mederbe terelheti a gondolatmenetet, de türelemmel, tapintattal és tudatosan vállalt kompromisszumokkal ki lehet fejleszteni a tanítványokban a kellő önmérsékletet. A nyolcosztályos gimnázium első évfolyamain való tanítás a megszokottnál sokkal alaposabb felkészülést, lényegesen több tanári munkát (pl. írásbeli munkák rendszeres javítása, a lassú írásmódhoz való sokféle alkalmazkodás stb.) követel, viszont mérhetetlen szakmai öröm forrásává válik.

1.2.5. Kik lehetnek a nyolcosztályos gimnázium tanulói?

A korosztálynak csak kisebb hányada alkalmas arra, hogy tízéves korban megkezdhesse a nyolcosztályos gimnázium feszítettebb programját. Az alkalmasság kritériumának kizárólag a gyermek képességeit, felkészültségét, a felvételi vizsgákon nyújtott teljesítményét és a szellemi munkához való viszonyát lehet tartani.

Tisztában vagyunk vele, hogy nem létezik tökéletes felvételi rendszer. Mindazonáltal a felvételi vizsgák mellett döntöttünk. Részt veszünk a felvételi eljárást megelőző, országosan egységes írásbeli vizsgán. Minden esetben az OH felvételre vonatkozó előírásainak megfelelően járunk el.

A hagyományossá vált tájékoztatási rendszerünk első lépéseként a szülők és a gyermekek számára még az őszi folyamán iskolabemutató „Nyitott nap”-ot szervezünk, ahol a feltett kérdéseikre az igazgató és az igazgatóhelyettesek adnak választ. Ismertetjük velük a nyolcosztályos képzés lényegét, főbb szakaszait. Adunk számukra egy pároldalas ismertetőt is. Felhívjuk a figyelmüket, hogy mielőtt döntenének a jelentkezésről, tanulmányozzák át iskolánk pedagógiai programját, különös tekintettel a nyolcosztályos gimnázium dokumentumaira. Fontosnak tartjuk, hogy a jelentkezésre vonatkozó döntésüket megelőzze a gimnázium céljaival való azonosulásuk. Az érdeklődő gyerekek megismerkedhetnek a leendő osztályfőnökkel, játékos foglalkozásokon vehetnek részt.

Eddigi tapasztalataink alapján a nyolcosztályos gimnáziumi osztályainkba felvett gyermekek szociális összetétele lényegesen nem különbözik attól, amit hagyományos gimnáziumi osztályainkban megszoktunk.

A felvételizők tanulmányi eredményeit a negyedikes félévi értesítő alapján határozzuk meg. A készségtárgyak, a magatartás és a szorgalom kivételével valamennyi tantárgy eredményét számítjuk.

A felvételi pontszám meghatározása:

20% a tanulmányi eredmény és 80% a központi írásbeli vizsga eredménye.

A jelentkezők rangsorolása a felvételi pontszám alapján történik, azonos pontszám esetén előnyt élveznek a hátrányos helyzetű tanulók (amennyiben jelentkezéskor csatolják az ezt igazoló dokumentum másolatát jelentkezési lapjukhoz), ezt követően az írásbeli vizsga eredménye rangsorol.

1.2.6. Ki- és belépési lehetőségek a nyolcosztályos gimnáziumba

Tekintettel arra, hogy a tanulókat egyrészt az érintett korosztály szülőinek előzetes és nagyon alapos tájékoztatása után, az iskola szándékaival való azonosulás és együttműködési készség alapján, másrészt felvételi eljárást követően vesszük fel, lényegében nem kell számítani belső mozgásra. Mindazonáltal felkészültünk erre is, hiszen előre nem látható okok iskolaváltoztatásra kényszeríthetik a diákokat.

Lehetnek kilépő tanulók, a gyakorlat azt mutatja, hogy a kilépő tanulók a nyolcadik évfolyam végén (a szintvizsgák után) váltanak iskolát. Garantálható, hogy bármelyik iskolatípusban minden zökkenő nélkül folytathatják tanulmányaikat, mert sem a készségek, sem a jártasságok területén nem lesznek hátrányban kortársaikkal szemben. Az ismételt szintvizsgák eredménytelensége esetén ezt meg is kell tenniük. (Természetesen maradhatnak iskolánkban is, a négyosztályos gimnáziumi osztályokban.) A helyi tantervünk összeállításakor igyekeztünk maximálisan figyelembe venni a különböző évfolyamokhoz kötött szintkövetelmények elérését.

Kisebb mértékben fel kell készülni a belépő tanulók fogadására is. Erre elvileg bármikor számítani lehet, ha az osztályban megüresedik egy hely. Ebbe az osztálytípusba a **hat**, illetve **nyolc** évfolyamos rendszerű osztályokból lehet jelentkezni.

1.3. A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium nyolc évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám

1.3.1. A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium nyolc évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám: felmenő rendszerben a 2020-21-es tanévtől

A nyolcosztályos gimnázium 5-12. évfolyamának tantárgyai és heti óraszámjai, 2020-tól								
Heti óraszám/évfolyam	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4	4	4	4	5
Matematika	4	4	3	4	3	4	3	5
Történelem	2	2	2	2	2	2	3	3
Állampolgári Ismeretek				1				1
Etika/hit és erkölcsstan	1	1	1	1				
Első idegen nyelv	4	3	3	3	3	3	4	4
Második idegen nyelv					3	3	3	3
Fizika			2	2	2	3		
Kémia			2	2	2	2		
Biológia			2	1	3	2		
Földrajz			2	1	2	2		
Természettudomány	2	2					2	
Ének-zene	2	1	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1		
Technika és tervezés	1	1	1					
Művészetek (*dráma és színház/ének-zene/félév)							1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret								1
Digitális kultúra	1	1	1	1	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Hon- és népismeret		1						
Emelt szintű érettségire felkészítő 1. (köötött célú órák terhére) (kötelező az iskola által felajánlott tárgyakból választva)							3	3
Emelt szintű érettségire felkészítő 2. (lehetőség az iskola által felajánlott tárgyakból választva)							3	3
Dráma és színház		1						
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen	28	28	30	30	34	34	34	34

* A *mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezzük.* „A heti öt órából legfeljebb heti két óra a Nat Testnevelés és sport műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően különféle más sporttevékenységekre fordítható.

1.3.2. A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium nyolc évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám: kimenő rendszerben a 2020-21-es tanévtől a 6. évfolyamtól

Óraterv a kerettantervekhez – 5-12. évfolyam, gimnázium								
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	5	4	4
I. idegen nyelv	4	4	3	3	4	3	3	3
II. idegen nyelv					3	3	3	3
Matematika	5	4	4	4	3	3	3	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek			2	2	3	3	3	4
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1				
Etika							1	
Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	2	2						
Természetismeret	2	2						
Biológia-egészségtan			2	2		2	2	2
Fizika			2	2	3	3	2	
Kémia			2	2	2	2		
Földrajz			1	2	2	2		
Ének-zene	1	1	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1		
Hon- és népismeret	1							
Dráma és tánc					1			
Művészetek*							2*	2**
Informatika		2	1	1	2	2		
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1					1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1	1	1	1	1
Emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozás							6	6
Szabadon tervezhető órakeret	0	0	0	0	0	0	0	0
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31	35	36	35	35

* 11. évfolyamon a „Művészetek” tárgy (Ének-zene, Mozgóképkultúra és médiaismeret) 1 – 1 órában szerepel.

**12. évfolyamon a „Művészetek” tárgy (Vizuális kultúra, Mozgóképkultúra és médiaismeret) 1 – 1 órában szerepel.

1.4. A négyosztályos gimnázium

1.4.1. Mit nyújt a négyosztályos gimnázium?

A négyosztályos gimnázium, mint középfokú iskola az általános iskola befejezése után kezdődik, és a tankötelezettség végéig, illetve a középfokú tanulmányok lezárásáig végzi nevelő-oktató tevékenységét. Feladata a fiatalok felkészítése a felnőtt társadalomba való beilleszkedésre az ehhez szükséges műveltség tartalom biztosításával, továbbá a pályaorientáció, illetve a felkészítés a felsőfokú tanulmányok megkezdésére vagy a munkába állásra.

Iskolánkban három osztályban van ilyen képzés, rendszerét tekintve a következő strukturálódásban:

- általános tantervű gimnáziumi képzés (17 fő)
- általános tantervű gimnáziumi képzés, emelt óraszámú matematika és fizika oktatással (17 fő)
- általános tantervű gimnáziumi képzés, emelt óraszámú német nyelv-oktatással (17 fő)
- általános tantervű gimnáziumi képzés, emelt óraszámú angol nyelv-oktatással (17 fő)
- általános tantervű gimnáziumi képzés, emelt óraszámú magyar nyelv és irodalom, illetve történelem oktatásával (17 fő)
- általános tantervű gimnáziumi képzés, emelt óraszámú digitális kultúra oktatással (17 fő)
- általános tantervű gimnáziumi képzés, emelt óraszámú biológia és kémia oktatásával /2025-től (17 fő)/

1.4.2. Kik lehetnek a négyosztályos gimnázium tanulói?

Az iskola minden évben felvételi tájékoztatóban hozza nyilvánosságra felvételi eljárásának rendjét. Ebben meghatározzuk, hogy mely tanulmányi területeket indítjuk a következő tanévben, illetve az ezekhez kapcsolódó felvételi követelményeket.

A tanév rendjében meghatározott időpontban valamennyi hozzánk jelentkező tanuló központi írásbeli felvételi vizsgát tesz anyanyelvből és matematikából.

A felvételizők tanulmányi eredményeit a hatodik, hetedik év végi és a nyolcadikos félévi jegyek alapján határozzuk meg. A készségtárgyak, a magatartás és a szorgalom kivételével valamennyi tantárgy eredményét számítjuk (ha van az említett évfolyamokon).

A felvételi pontszám meghatározása:

- az általános tantervű gimnáziumi képzés, az emelt óraszámú biológia és kémia képzés illetve a német nyelvi emelt óraszámú képzés esetén 50% a tanulmányi eredmény és 50% a központi írásbeli vizsga eredménye,
- az emelt óraszámú matematika és fizika képzés, illetve az emelt óraszámú digitális kultúra képzés esetén 25% a tanulmányi eredmény, 25% a központi anyanyelvi írásbeli vizsga eredménye és 50% a központi matematika írásbeli vizsga eredménye,
- az emelt óraszámú angol nyelvi képzés esetén 25% a tanulmányi eredmény, 50% a központi írásbeli vizsga eredménye és 25% a szóbeli angol vizsga eredménye,
- a magyar nyelv és irodalom és történelem emelt óraszámú képzés esetén 25% a tanulmányi eredmény, 50% a központi anyanyelvi írásbeli vizsga eredménye és 25% a központi matematika írásbeli vizsga eredménye.

A jelentkezők rangsorolása a felvételi pontszám alapján történik, azonos pontszám esetén előnyt élveznek a hátrányos helyzetű tanulók (amennyiben jelentkezéskor csatolják az ezt igazoló dokumentum másolatát jelentkezési lapjukhoz), ezt követően az írásbeli vizsga eredménye rangsorol.

A négyosztályos gimnáziumról Dunaújvárosban és a városkörnyéki községekben, városokban tartunk bemutatkozást. A hagyományossá vált tájékoztatási rendszerünk első lépéseként az érdeklődő tanulók és szüleik számára november folyamán tájékoztatót tartunk ún. „Nyitott nap” formájában. Itt a szóbeli tájékoztatás mellett kapnak az iskoláról készült ismertető füzetet, megnézhetik a szaktantermeket, foglalkozásokat, választ kapnak kérdéseikre. Az általános iskolák meghívásait is elfogadjuk, így az adott intézményben rendkívüli szülői értekezlet keretében is bemutatjuk iskolánkat, képzési rendszerünket.

1.4.3. Ki- és belépési lehetőségek a négyosztályos gimnáziumba

A nyolcosztályos képzési formához viszonyítva itt már többször fordul elő be- és kilépés. Általában, ha valaki úgy ítéli meg, nehezen vagy nem felel meg az elvárásoknak, követelményeknek, azok között lehetnek elsősorban a kilépő tanulók.

A belépő tanulók fogadása kilencedik, tizedik évfolyamon semmi gondot nem okoz (a tagozatos csoportok kivételével), zökkenőmentesen folytathatják tanulmányaikat. A tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamon, ha a tanuló más tárgyú vagy szintű érettségi felkészítő csoportban kívánja folytatni tanulmányait, valamint a „tagozatos” csoportokban az átvétel különbözeti vizsgához kötött. Ez előfordulhat egyébként bármely évfolyamon, ahol a más iskolából érkező tanuló a mi kerettantervünkben meghatározott tantárgyat nem vagy nem abban az óraszámban tanulta.

1.4.4. A négyéves képzés szakaszai

A négyéves képzési egység két jól elkülöníthető, de nem mereven elválasztott szakaszra tagolódik.

- 9-10. évfolyam

Az emelt óraszámú (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel valósul meg.

Fontos feladat ebben az időszakban, különösen a kilencedik évfolyamon, a tanulók tudásszintjének a kiegyensúlyozása, egy, az általános iskola követelményrendszerére épülő, de attól mégis magasabb tudáskövetelménnyel fellépő gimnáziumi elváráshoz való igazodás, a kötelező érettségi tantárgyakhoz kapcsolódó kompetenciák kialakítása.

- 11-12. évfolyam

Az utolsó két év kiemelt képzési célja, hogy a tanulókat előkészítse a választott pályára, a továbbtanulásra. A 9-10. évfolyamon emelt óraszámú tanult tantárgyak helyébe az emelt szintű érettségire való felkészítő órák szabadon választott lehetősége lép. A tanulók többsége ekkorra már tudja, hogy milyen irányban szeretne továbbtanulni, készségeiről, egyéni attitűdjéről és lehetőségeiről is határozottabb képe van.

Emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozásra 11. évfolyamos kezdéssel két tantárgy választásával szabadon jelentkezhetnek tanulóink. A 2020/2021-es tanévtől egy emelt szintű érettségire felkészítő tantárgy választása kötelező. (Ez 12. évfolyamon értelemszerűen folytatódik/folytatódhat.) Matematikából nem válik el az alapóra az emelt szintű érettségire felkészítő órától, azt egy egységben kezeljük.

Emelt szintű érettségire felkészítést vállalunk a kötelező érettségi tantárgyakból az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 4. §-ának ide vonatkozó részei és a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 15. § (1) alapján, mely a fenntartó jóváhagyását írja elő: magyar, matematika, történelem, idegen nyelv (angol, német) mellett fizika, biológia, kémia, földrajz és digitális kultúra tantárgyból.

1.5. A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium négy évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám

1.5.1. A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium négy évfolyamos tantárgyi struktúrája, óraszám: felmenő rendszerben a 2020-21-es tanévtől

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon általános tagozaton

A 9-12. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámjai általános gimnáziumi képzésre, 2020				
Heti óraszám/évfolyam	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5
Matematika	4	4	3	5
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári Ismeretek				1
Első idegen nyelv	3	3	4	4
Második idegen nyelv	3	3	3	3
Fizika	2	3		
Kémia	1	2		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	2		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek (dráma és színház/ének-zene/félév)			1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Emelt szintű érettségire felkészítő 1. tárgy (kötött célú órák terhére)(kötelező az iskola által felajánlott tárgyakból választva)			3	3
Emelt szintű érettségire felkészítő 2. tárgy (szabadon választott órák terhére)			3	3
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	34	34	34	34

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon általános tagozaton, a 9-10. évfolyamon emelt óraszámú matematika és fizika oktatással

A 9-12. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai általános tantervű emelt óraszámú matematika-fizika képzésre, 2020				
Heti óraszám/évfolyam	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
Matematika	4	4	3	5
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári Ismeretek				1
Első idegen nyelv	3	3	4	4
Második idegen nyelv	3	3	3	3
Fizika	3	4		
Kémia	1	2		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek (*dráma és színház/ének-zene/félév)			1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Emelt szintű érettségire felkészítő 1. tárgy (kötött célú órák terhére)(kötelező az iskola által felajánlott tárgyakból választva)			3	3
Emelt szintű érettségire felkészítő 2. tárgy (szabadon választott órák terhére)			3	3
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	34	34	34	34

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon általános tagozaton, a 9-10. évfolyamon emelt óraszámú idegen nyelv (angol , illetve német nyelv) oktatással

A 9-12. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai általános tantervű, emelt óraszámú idegen nyelvi (angol/német) képzésre, 2020				
Heti óraszám/évfolyam	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
Matematika	3	3	3	5
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári Ismeretek				1
Első idegen nyelv	5	5	4	4
Második idegen nyelv	3	3	3	3
Fizika	2	3		
Kémia	1	2		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek (*dráma és színház/ének-zene/félév)			1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Emelt szintű érettségire felkészítő 1. tárgy (köötött célú órák terhére)(kötelező az iskola által felajánlott tárgyából választva)			3	3
Emelt szintű érettségire felkészítő 2. tárgy (szabadon választott órák terhére)			3	3
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	34	34	34	34

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon általános tagozaton, a 9-10. évfolyamon emelt óraszámú magyar nyelv és irodalom, illetve történelem oktatással

A 9-12. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámjai általános tantervű, emelt óraszámú magyar-történelem (humán) képzésre, 2020				
Heti óraszám/évfolyam	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	5	4	4	5
Matematika	3	3	3	5
Történelem	2	4	3	3
Állampolgári Ismeretek				1
Első idegen nyelv	3	3	4	4
Második idegen nyelv	3	3	3	3
Fizika	2	3		
Kémia	1	2		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek (*dráma és színház/ének-zene/félév)			1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Emelt szintű érettségire felkészítő 1. tárgy (kötött célú órák terhére)(kötelező az iskola által felajánlott tárgyakból választva)			3	3
Emelt szintű érettségire felkészítő 2. tárgy (szabadon választott órák terhére)			3	3
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	34	34	34	34

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon általános tagozaton, a 9-10. évfolyamon emelt óraszámú digitális kultúra oktatással

A 9-12. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai általános tantervű, emelt óraszámú digitális kultúra képzésre, 2020				
Heti óraszám/évfolyam	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
Matematika	3	3	3	5
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári Ismeretek				1
Első idegen nyelv	3	3	4	4
Második idegen nyelv	3	3	3	3
Fizika	2	3		
Kémia	1	2		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek (*dráma és színház/ének-zene/félév)			1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	4	3	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Emelt szintű érettségire felkészítő 1. tárgy (kötött célú órák terhére)(kötelező az iskola által felajánlott tárgyakból választva)			3	3
Emelt szintű érettségire felkészítő 2. tárgy (szabadon választott órák terhére)			3	3
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	34	34	34	34

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon általános tagozaton, a 9-10. évfolyamon emelt óraszámú biológia-kémia oktatással 2025/2026-os tanévtől

A 9-12. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai általános tantervű, emelt óraszámú biológia-kémia képzésre, 2020				
Heti óraszám/évfolyam	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
Matematika	3	3	3	5
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári Ismeretek				1
Első idegen nyelv	3	3	4	4
Második idegen nyelv	3	3	3	3
Fizika	2	3		
Kémia	1+1	2+1		
Biológia	3+1	2+1		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek (*dráma és színház/ének-zene/félév)			1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Emelt szintű érettségire felkészítő 1. tárgy (kötött célú órák terhére)(kötelező az iskola által felajánlott tárgyakból választva)			3	3
Emelt szintű érettségire felkészítő 2. tárgy (szabadon választott órák terhére)			3	3
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	34	34	34	34

1.6. Az iskola helyi tanterve

Az iskola helyi tantervét a Pedagógiai program melléklete tartalmazza

- A) a 2020-21-es tanévtől kifutó rendszerben a 6.,7.,8.,10.,11.,12. évfolyamokon ()
- B) a 2020-21-es tanévtől bejövő rendszerben az 5. és 9. évfolyamon.

Az egyes érettségi tárgyak középszintű érettségi vizsga témaköreit ugyanez a melléklet tartalmazza.

1.6.1. A választott kerettanterv megnevezése

A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet mellékletéből

- Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára
- Kerettanterv a gimnáziumok 5-12. évfolyama számára

Tájékoztatói kiegészítő: <https://www.oktatas.hu/koznevelis/kerettantervek> (megtekintés dátuma: 2024. 07. 03.)

1.6.2. A tanulók emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozásra történő jelentkezése

A tanulók két emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozást választhatnak, heti 3-3 órában. Ha az iskolában a jelentkezők száma valamely tárgyból nem teszi lehetővé csoport indítását, akkor az érintett tanulók e tárgy helyett új, biztosan induló tárgyat választhatnak.

A választásra vonatkozóan a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 14. § alapján:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 15.§ (3) bekezdése szerint: *A tanuló a tanév során egy alkalommal az igazgató engedélyével módosíthatja választását.*

Az iskola – a nevelőtestület határozata alapján – megengedi a következőket a 15.§ (2) és (3)-as bekezdéseiben foglaltak alapján:

- A tanuló az adott tanév szeptember 7-ig adhatja be a tantárgy és a felkészülési szint választásával kapcsolatos módosító kérvényét.
- A kérelmekről az iskola a törvényben előírt csoportlétszámokat figyelembe véve egyedi döntést hoz.

- 10. és 11. évfolyamon az adott tanév május 20-áig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését, de új tárgy választása esetén a megfelelő tantárgyi anyagból osztályozóvizsgát köteles tenni.

A kérelmekről az iskola egyedi döntést hoz.

Emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozást a következő tantárgyakból hirdetünk meg: **magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, angol nyelv, német nyelv, fizika, biológia, kémia, földrajz és digitális kultúra**

Az emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozásra a KRÉTA-naplón keresztül kell jelentkezni. Az emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozás módosítását írásban kell kérvényezni az iskola által kiadott nyomtatványon, melyet a tanuló és szülője is aláír.

1.6.3. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szempontjai

Pedagógiai célkitűzéseinknek és képzési céljainknak megfelelően:

- A nyolc évfolyamos gimnázium 5. – 10. évfolyamának óratervénel arra törekszünk, hogy a tanulók látókörét szélesítsük, minél több tudományterület alapismereteit sajátíthassák el, illetve kiemelt figyelmet fordítunk az anyanyelvi, a matematikai gondolkodás kompetenciák fejlesztésére, illetve az idegen nyelvek tanulásának megalapozására. A „szabadon választható” órakeretet ennek megfelelően osztjuk el.
- A gimnáziumban – az általános tantervű nyolc osztályos gimnáziumot kivéve – „tagozatos” oktatás folyik a 9. és 10 évfolyamon. A szabadon választható órakeretet az emelt óraszámú képzés jellegét adó tárgyak között osztjuk el, illetve – ahol erre lehetőség van (általános „tagozat”), igyekszünk az alapozó tárgyak (magyar, matematika) tanítására a minimálisnál több órát biztosítani.
- A négyévfolyamos és nyolcévfolyamos gimnázium 11. – 12. évfolyamán a szabadon választható órakeretet az emelt szintű érettségi foglalkozásokra fordítjuk, melyet a diákok szabadon választhatnak meg szüleikkel közösen az iskolai szabályoknak megfelelően.
- Az érettségi vizsgára történő jelentkezést szabályozó jogszabályoknak megfelelően a tanulók szabad érettségivizsgatárgy-választását nem korlátozzuk. Amennyiben a felkészítést (személyi vagy jogszabályi okokból) nem tudjuk biztosítani, támogatjuk a vendégtanulói jogviszony kezdeményezését egy másik intézménnyel.
- A tanórán kívüli foglalkozások (szakkörök, korrepetálások, énekkar, sportprogramok, projektmunkák, stb.) közül a diákok szabadon választhatnak, bár nagyon kevés idejük marad a napi 6-7, sőt több órás tanítás és az otthoni felkészülés között.
- A pedagógusok kiválasztásának elsődleges szempontja a magas szakmai tudásszint (az adott tagozat igényeihez mérten), valamint az adott korosztály tanításban, nevelésében leghatékonyabban alkalmazható módszerek ismerete.
- *A pedagógusválasztás lehetőségével a diákok abban az esetben élhetnek, ha az adott tantárgyból a felkészítés az adott osztályban azonos szinten több csoportban folyik. Ebben az esetben, a tanuló írásban kérheti az intézmény vezetőjétől a másik pedagógus csoportjába történő beosztást. Az intézményvezető a csoportlétszám és a többi tanuló érdekeinek figyelembevételével hozza meg döntését, amely a tanév végéig szól. E fenti esettől eltekintve pedagógusválasztásra intézményünkben nincs lehetőség.*

2. A személyiségfejlesztéssel és a közösségfejlesztéssel kapcsolatos nevelési feladatok

A gimnáziumban folyó legfontosabb tevékenység a gyermek személyiségének, képességeinek sokoldalú kibontakoztatása saját életének teljesebb tétele érdekében és a haza hasznára. Célunk, hogy olyan felnőttekké váljanak, akik képesek a magánérdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni, vagyis a társadalom felelős állampolgáraivá érni.

Ezek színtere a tanítási óra, a szakkör, a játék, a sport, a kirándulás és az egyéb közös tevékenységek is ide sorolhatóak. Fő szempontunk, hogy az iskolánkban tanuló gyermekek, fiatalok harmonikusan fejlődjenek; készségeiket, képességeiket, ismereteiket, életkori sajátosságait szem előtt tartva fejlesztjük. Törekszünk arra, hogy „az életre” készítsük fel őket, hogy önálló életvitelre alkalmas felnőttekké váljanak, képesek legyenek céljaik elérésére. E folyamat értelemszerű irányítója a tanár. A tanár megismeri a gyermekek személyiségét, tiszteletben tartja azt, ugyanakkor vállalja is annak alakítását. Hiszen ő „vezet, ítél, osztályoz”.

E pedagógiai elvek a gyakorlatban csak akkor érvényesülnek, ha egy gyermeket (osztályt) minél kevesebb tanár minél hosszabb ideig tanít. Igyekszünk, hogy a nyolcosztályos gimnáziumban is az osztályfőnök személye nyolc éven keresztül állandó legyen.

A növendékek öntevékenységének kibontakoztatása igen fontos nevelési feladat, hiszen csak az önálló, öntevékeny, önmaga sorsát tudatosan irányítani, és a problémákban dönteni képes ember lesz arra alkalmas, hogy tevőlegesen hozzájáruljon országunk kívánatos fejlődéséhez. A szocializáció során ezért a gyermeknek meg kell tanulnia kezdetben a szűkebb, később a tágabb értelemben vett közösséghez való alkalmazkodást. Ki kell, hogy alakuljon benne az igény a történelemben való aktív, alkotó részvételre. Végső soron 18-20 éves korára olyan felnőtté kell válnia, aki egyrészt igényli az aktív közéletiséget, másrészt rendelkezik azokkal az ismeretekkel és készségekkel, amelyek egy demokratikus társadalomban a művelt tömegek számára szükségesek.

Mindezek elérését tekintjük legfőbb feladatunknak.

Ezt a feladatot kétféle, egymással párhuzamosan haladó úton kívánja programunk teljesíteni. Az egyik út a mindennapos tevékenységbe beágyazott nevelőmunka, melynek tervezhető mozzanatait a tantervekben előre megtervezettük. Színterei: az osztályfőnöki órák, a szakkörök, önképzőkörök, sport-testnevelés, énekkar, ünnepélyek és természetesen elsősorban a szakórák, valamint a tantervhez kapcsolódó kirándulások, közös programok. A másik út a spontán szerveződő diáktevékenységek, közösségi megmozdulások és programok tapintatos segítése. E munkában elsősorban a nagygimnazisták önkéntes közreműködésére kell támaszkodnunk. Ők azok, akik fokozatosan bevezetik a kisebbeket az iskolai diákönkormányzat életébe. Ugyanígy a nagygimnazisták domináns részvételével szerveződnek a kirándulások, táborozások és egyéb szabadidős programok. Ez a közösségszervezési forma igen jó nevelési lehetőséget rejt magában mind a kisebbek, mind a felnőttkor küszöbéhez közeledő nagyobbak számára.

E diáktevékenységekben a tanár ne játsszon közvetlen irányító szerepet. Az osztályfőnöknek annyi a feladata, hogy távolról figyelje e mozgásokat, s ha szükséges, véleményalkotásával segítse jó irányba terelni a folyamatokat. Beavatkoznia csak akkor szükséges és szabad, ha erkölcsi normáival összeegyeztethetetlen, kártékony mozzanatok jelenlétét észleli.

Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 A tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben című projekt keretében, a Színház- és Filmművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú és az epochális

tanulásszervezési formákat is), valamint a tanórán kívül egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban.

Bár legfontosabb pedagógiai feladataink már az eddigiekből is kiderültek, mégis úgy gondoljuk, külön is ki kell emelnünk néhányat.

Sokat kell dolgoznunk annak érdekében, hogy az alább felsorolt feladatokat valamennyi tanulónk vonatkozásában teljesíthessük. Feladatunknak tekintjük, hogy:

- Ismerje meg nemzeti kultúránk alapvető jellemzőit, népművészetünket, művészeti és tudományos életünk nagyjait, kiemelkedő sportolóinkat.
- Legyen tájékozott a hazai és a világirodalomban, történelemben, a társadalmi életben.
- Használja helyesen a magyar nyelvet.
- Azáltal, hogy Magyarország tagja az Európai Uniónak az állampolgári nevelés így egyszerre jelenti a nemzet és az Unió polgárainak nevelését. Legyen érdeklődő, nyitott az idegen kultúrák, népek, nyelvek iránt.
- Ismerje a világ, az EU, de főként Magyarország globális problémáit (népesedés, környezeti és természeti katasztrófák, stb.).
- Alakuljon ki benne a hazája iránti szeretet, az egyetemes kultúra iránti tisztelet.
- Figyeljen a környezeti jelenségekre, igyekezzen azokra magyarázatot találni.
- Válgék szokásává a természet iránti tisztelet, igényévé környezetének kulturált kialakítása.
- Alakuljon ki benne az állampolgári jogok és kötelességek gyakorlásának igénye.
- Fogadja el a máságot (etnikai, vallási, kulturális, egészségügyi különbözőséget).
- Tartsa tiszteletben mások szokásait, a szolgálai másolást tudja elkerülni egyéniségének erősítésével.
- Válgék segítőkésszé, merjen balesetet szenvedett, rosszul lévő társain segíteni.
- Legyen képes saját életének a szervezésére, készüljön fel tudatosan a felnőtt életre, az egészséges életvitelre.
- Ismerje az alapvető betegségmegelőzési módokat, elsősegély-nyújtási alapfogásokat.
- Tudatosan küzdjön a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzéséért.
- Fokozatosan válgék képessé az önállóságra.
- Tudatosan készüljön az örömteli párkapcsolatra, a harmonikus családi életre.
- Önműveléssel fejlessze tudását, ismereteit.
- Válgék képessé az önálló ismeretszerzésre, a logikus gondolkodásra.
- „Szerezzen” személyes tapasztalatot az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- Egyrészt tananyaghoz kötődően, másrészt osztályfőnöki órák, délutáni elfoglaltságok keretében ismerkedjen meg a fogyasztóvédelem főbb szempontjaival, a környezetvédelemmel, a közlekedési normákkal, az egészségfejlesztéssel, a társadalmi bűnmegelőzés lehetőségeivel (saját korosztályi specifikumának megfelelően).
- Értsen a legújabb audiovizuális eszközökhöz, tudja azokat szelektíven használni.
- Tegyen szert önismeretre, legyen képes elmélyedni bizonyos területeken, mely elősegíti pályaaorientációját.
- Tanulja meg értelmesen használni az internet nyújtotta lehetőségeket.

3. Ifjúságvédelmi, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk, az esélyegyenlőség előmozdítása

3.1. Általános megközelítés

A család, a gyermekek segítése, problémáik speciális eszközökkel való megoldása elősegíti a jövő nemzedékének olyan irányú fejlődését, mely személyiségükben alkalmassá teszi őket a jelen társadalma feladatainak és a jövő követelményeinek megvalósítására. Így az iskolának mindig voltak, és lesznek szocializációs feladatai is: a társadalmi beilleszkedés egyik színterét jelentik a gyerekek számára.

Az ifjúságvédelmi megbízottnak valamennyi veszélyhelyzettel számolnia kell: válás, özvegyülés, tartósan beteg családtag, alkoholizálás, kábítószeres térhódítása, a személyiségfejlődést veszélyeztető környezeti ártalmak, létbizonytalanság, anyagi ellehetetlenülés stb.

Az iskola kiemelten figyel arra, hogy a tanulási esélyegyenlőségi elvek maradéktalanul érvényesüljenek. Figyelünk arra, hogy oktatásszervezési gyakorlatunkban érvényesüljön a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása. Ezért igyekszünk minél hamarabb kiszűrni, hogy ki a veszélyeztetett és a hátrányos (halmozottan hátrányos) a következők szerint: veszélyeztetettség megállapításánál, hogy ez anyagi-, környezeti-, egészségügyi-, magatartási okokból (esetleg ezek halmozott előfordulásából) fakad-e, illetve megállapítani, hogy hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű-e valamely tanulónk. Ezzel a feladatellátással a következő nagy fejezet is foglalkozik, hiszen az osztályfőnök aktív részvételére is szükség van az ifjúságvédelmi felelős, illetve a pedagógus közösség mellett. Az esélyegyenlőség előmozdítását aktív cselekedetnek ítéljük, ezért ennek eredménye kell legyen, hogy a hátrányos (halmozottan hátrányos), veszélyeztetett tanulók – vagyis a védett csoport tagjai – valóban élni tudnak a számukra nyújtott lehetőségekkel. Esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik.

Iskolánkban ezen tanulók száma százalékos arányát tekintve alacsony, ennek ellenére vagy éppen ezért is fontos, hogy minden tanuló egyenlő feltétellel készüljön az érettségire, a továbbtanulásra. Ennek érdekében olyan támogató lépéseket tervezünk és valósítunk meg, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket (pl. az „Útravaló-programra” való jelentkezés; ösztöndíj-projektekben való részvétel; szakmai társintézetek segítségének kikérése stb.).

3.2. Az egyenlő bánásmód törvényi vonatkozásai

Alaptörvényünk XV. cikkelye szerint a törvény előtt mindenki egyenlő, minden ember jogképes. Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. A nők és a férfiak egyenjogúak. Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. A fentiek alapján a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény az alábbiak szerint biztosítja az **esélyegyenlőséget és az egyenlő bánásmódot**: a törvény 1. § (2) bekezdésében a törvény céljai és alapelvei között említi az **egyenlő bánásmódot**. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról alapján is (7. § (1) bekezdés *bn*) *pontja*) kiemelten fontos, hogy kiemelt hangsúlyt fektessünk az elvárások teljesülésére.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló. 2003. évi CXXV. törvény hatályos jelenleg.

A Knt. 28. fejezetének vonatkozásait is szem előtt tartva (47. §) a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók nevelése, oktatása is része a feladatainknak. Fejlesztő pedagógus nincs az intézményünkben, de a felzárkóztatást igyekszünk megoldani.

SNI és részképesség zavarokkal küzdő tanulók kiszűrését, a velük való foglalkozást, vagy megfelelő szakember segítségének a kérését is fontosnak tartjuk. A tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, kóros aktivitászavar – vagyis részképesség zavarokkal küzdő) gyermekek és tanulók többi tanulóhoz viszonyított együttes aránya intézményünkben nagyon alacsony, de előfordul.

Amennyiben szükséges, a város társintézményeinek a segítségét is kérjük, ugyanis ezek településünkön rendelkezésünkre állnak:

Közoktatási szakszolgálati feladatok ellátására pl.:

- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- Egészségmegőrzési Központ ellátásai
- gyermekjóléti szolgálat ellátásai

3.3. Az osztályfőnök gyermekvédelmi feladatai

A felderítési és gondozási tevékenységlánc az iskolában a pedagógus által tett megfigyeléssel és jelzéstovábbítással kezdődik. Ennek legfőbb letéteményesei az osztályfőnökök. Az ő személyük jelenti a kapcsolatfelvétel biztonságát, a család tagjaival rendszeresen visszatérő kapcsolat fenntartását. Ők azok akik,

- a gyerekek emocionális életét és fejlődését károsító bánásmód külső tüneteit (túlzott gátoltság, szorongás, agresszivitás, apátia vagy depresszió, alkalmazkodási nehézségek, lelassult érés) azonnal észlelik;
- az elhanyagoltság kevésbé szembeszökő, de távolról sem észrevehetetlen jeleit (állandó fáradtság, törődöttség, ápolatlanság) számon tartják;
- érzékelik, ha a család nem tud a társadalmi elvárásoknak, normáknak megfelelően funkcionálni;
- diagnosztizáló feladatokat látnak el az adott probléma együttes okainak felismertetésével;
- felméri a HH és HHH gyermekeket;
- legfontosabb észrevételeiket azonnal közlik a megbízottal.

3.4. A gyermekvédelmi / ifjúságvédelmi felelős feladatai

A gyermekvédelmi felelős koordinátor, láncszem az iskola és a hatósági gyermekvédelem között. Feladata (lehetőség szerint) a megelőzés és gondozás. Ezt a feladatot a megbízott tanár 2013. szeptember 1-jétől az iskolapszichológussal együtt végzi.¹²

¹² 1. melléklet a 2011. évi CXC. törvényhez

- Az egyik legfontosabb ifjúságvédelmi feladat az esetleges lemorzsolódás okainak feltárása, és lehetőség szerinti elhárítása. A középfokú tanulmányait megszakító, kudarcot vallott fiatalok közül ugyanis sokan potenciális veszélyhelyzetbe kerülnek, elkallódnak; az alkoholfogyasztáson, kábítószeres használaton át a kriminalitásig terjedhet a skála. Az iskolai probléma ezáltal társadalmivá szélesedhet.
- A tanulmányi kudarcok is igen nagymértékben veszélyeztethetik a gyermek személyiségfejlődését és társadalmi beilleszkedésének későbbi menetét.
- Prevenációs gyermekvédelmi feladatnak kell tekinteni az iskolában a helyes pályaválasztási irányítás megszervezését, a gyerekek megnövekedett társas kapcsolatainak, szociális életterének megtervezését. (Ezen a téren is kulcsszerepe van az osztályfőnököknek.)
- Év eleji felmérés a veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókról, majd folyamatos felderítés a nem megfelelő környezetben élő tanulókkal kapcsolatban.
- A felmérés alapján nyilvántartás vezetése, állandó kapcsolat az osztályfőnökökkel.
- Figyelemmel kell kísérni a gyanús és igazolatlanul mulasztókat, a neurotikus, idegrendszeri ártalmakban, személyiségzavarral küzdő tanulókat.
- Szükség esetén – és lehetőség szerint – a gyermekvédelmi felelős javaslatot tehet a tanulók szociális kérdéseinek megoldására (ingyenes ebéd, tankönyvsegély, nevelési támogatás formájában).
- Segíti a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók különböző pályázatokon való részvételét, segít mentortanár választásában, ha ez szükséges.
- Adott esetben lehetőség nyílik rendszeres és átmeneti segély igénylésére.
- Kapcsolatfenntartás a Családsegítő Központtal, Nevelési Tanácsadóval, Egészségmegőrzési Központtal, és a gyámügyi csoporttal (jelentési kötelezettség).
- Részt vállal a város esélyegyenlőségi programjához kapcsolódóan az iskola esélyegyenlőség-tervezetének elkészítésében.

Aggasztó a csonkacsaládban felnövő gyerekek növekvő száma és a munkanélkülivé vált szülők anyagi bizonytalanságának hatása a gyerekekre. Az iskola lehetőségei ezen a területen igen korlátozottak. Az iskola a maga sajátos eszközeivel élve elsősorban a gyerek érdekében lép fel, az érintett családokkal kapcsolatban toleráns, elfogadó, empátiás magatartást tanúsít.

3.5. Iskolaorvosi ellátás

Városunkban az iskolaorvosi feladatokat középiskolások számára függetlenített orvos látja el, a kisgimnazisták számára kirendelt iskolaorvost biztosítanak. Munkájukat iskolai védőnő segíti, aki részt vesz a nevelőtestület fontosabb értekezletein, éves tervet ad le, és éves beszámolót is készít.

A testnevelés órák alóli részleges, illetve állandó felmentés csak az iskolaorvos javaslatára történhet. Mindkét korosztály számára a védőnő meghatározott fogadó órákat is megjelöl.

Az iskola nevelő munkájában nagymértékben támaszkodik az iskolaorvos és a védőnő segítségére. (Előadások, védőnői órák tartása a tanulók esetleg a szülők számára, az iskola egészségnevelési programjának véleményeztetése, közös „akciók” szervezése az egészséges életmódra történő nevelés területén)

A nevelőmunka sikere érdekében az Egészségmegőrzési Központ támogatásával iskolapszichológus segítségét is kérhetik a tanulók, pedagógusok és a szülők is.

4. A tanulók tudásának, tevékenységének értékelése

4.1. A tanulói teljesítmények mérésének, értékelésének általános elvei

Iskolánkban cél, hogy minden tanítványunk saját lehetőségeinek optimumáig jusson el erkölcsi, értelmi és testi fejlődésében. Találjuk meg számukra a megfelelő teret, ahol gyakorolhatják képességeiket, felfedezhetik önmagukat.

Az egymás megértésére, elfogadására, megbecsülésére nevelés tantestületünk egyik fő alapelve. A másik fél munkájának elfogadása és tisztelete kell, hogy vezérelje tanárainkat és tanítványainkat! A jó hangulatú, eredményes oktatás, nevelés egyik feltétele az értékelési rendszerünk egységesítése, annak céltudatos, végrehajtása.

Az ellenőrzés, értékelés (mérés) a nevelési-oktatási folyamat szerves része. Ez azt jelenti, hogy az ellenőrzésben és az értékelésben ugyanazoknak az elveknek kell érvényesülniük, mint a nevelés-oktatás folyamatának más területein:

- A pedagógiai elvek szerint a pedagógusoknak folyamatosan, rendszeresen össze kell vetniük a tanulók fejlődéséről nyert adatokat a tanulók fejlődése iránt támasztott követelményekkel. Az értékelés ilyen értelemben nem más, mint az elvárt, az elképzelt „magatartás” összehasonlítása a valósággal, a tényekkel.
- Az ellenőrzés nem szorítkozhat csupán az ismeretek, készségek értékelésére. A sokat hangoztatott „nevelésközpontúság” azt igényli, hogy folyamatosan értékeljük a tanulók képességeinek, magatartásának, egész személyiségének fejlődését.
- Minden pedagógus mindig arra törekedjék, hogy minél több adattal rendelkezzen a tanulókról, fejlődésükről, problémáikról. Ebből következik aztán az ellenőrzés, értékelés módszereinek sokfélesége is.
- Figyelnünk kell arra, hogy ne csak a szorosabb értelemben vett tantárgyi szaktudást és előrehaladást, hanem a gyermek valamennyi pedagógiai szempontból fontos tevékenységét és ezekben elért fejlődését értékeljük.
- Értékelő szavaink minél tárgyyszerűbbek legyenek, arról tájékoztassák a tanulókat, hogy tennivalóik mely részét oldották meg sikeresen, hol, miben hibáztak, mi lehet a hibák oka, és mit kell tenniük a hibák kijavítása érdekében.
- Keveset ér az az ellenőrzés, amelyből a tanulóknak csak egy-egy általános megjegyzés vagy érdemjegy jut.
- Az ismeretek feldolgozásának különböző szakaszaiban, valamint az órán kívüli tevékenység közben is – folyamatosan – figyeljük a tanulók magatartását, érdeklődését, figyelmét, fejlődésük jellemző jegyeit. Mindezt regisztráljuk önmagunk, esetenként a tanulók számára is, így válik az ellenőrzés, értékelés a nevelési-oktatási folyamat szerves részévé.
- Az ellenőrzéshez, értékeléshez megfelelő légkört kell biztosítani. Nem szükségszerűen kell az ellenőrzésnek „félelemmel terhes” feszült légkörben folynia. A tanulók inkább azt érezzék, hogy az ellenőrzés természetes kísérője a tanulásnak. Értsék és érezzék, hogy az ellenőrzés – és vele együtt az értékelés – nem a bizalmatlanság jele, a pedagógus

nem „ítélkezik” felettük, hanem arra szolgál, hogy megfelelő ütemben, helyen, irányban haladnak-e a tanulásban.

- A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltétele az iskola helyi tantervében évfolyamra bontott elvárásainak a teljesítése.

A szaktanárok tantárgyukból a korrekt értékelés érdekében pontos követelményeket fogalmaznak meg – a tantárgyi előírásoknak megfelelően –, melyet ismertetnek a tanév kezdetén a tanulókkal. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az értékelés legyen fejlesztő, motiváló, korrekt és humánus. Az értékelésnél kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermek mekkora energiát fektet a felkészülésbe. Olyan légkört szeretnénk ezáltal teremteni, amely kedvező feltételeket biztosít a minél jobb teljesítményhez (szorongás, félelem elkerülése). A tanulóknak mindenképpen érezniük kell munkájuk eredményeként az előrehaladást. Kitűzött célunk, hogy világosan közvetítsük a követelményeket, elkerüljük a diszkriminációt. Minél többféle eszközzel biztosítani szeretnénk a fejlesztő értékelést. Az érdemjegynek reálisan kell kifejeznie azt, hogy milyen periódusban tart a tanuló. Az értékeléssel befolyásolhatjuk az önértékelést.

Az értékelés folyamatát kollektív megnyilvánulásként is felfoghatjuk. A tanulók egymás teljesítményét is értékelhetik szavakkal, esetleg érdemjegyekre tett javaslatokkal. A tanulók bevonása az értékelésbe egyrészt a demokratizmus megnyilvánulása, mivel ez a dolog igazán rájuk is tartozik, hiszen róluk van szó. Másrészt az értékelés szempontjainak elsajátítása, megtanulása, alkalmazásuknak – és elviselésüknek – a megszokása a legtagabb értelemben felfogott nevelési folyamat fontos szempontja.

4.2. Az ellenőrzés formái

Az évfolyamokra lebontott tantárgyi programokban (helyi tantervek) utalás történik az adott tantárgy követelményrendszerére. Meghatározott az a szint is, amit a diáknak el kell érnie az elégséges minősítéshez, azaz a továbblépéshez. Ugyanitt utalás található az osztályozás szempontjaira is.

A tantárgyak félévi és év végi értékelésekor a „hagyományos, ötfokozatú” osztályozást használjuk. Kivéve az Etika/Hit- és erkölcstan tantárgyak, ahol minősítünk. Az osztályozás szempontjait és gyakoriságát minden szaktanár maga alakítja ki, de elvárás a jegyek harmonikus eloszlása a két félév folyamán. Ez főleg a szóbeli feleletekre, röpdolgozatokra vonatkozik. A témazáró dolgozatok, szintvizsgák számát azonban tantárgyi programjaink évfolyamonkénti megbontásban szabályozzák. Ugyancsak meghatároztuk – Szervezeti és működési szabályzatunkban – az érdemjegyek félévenkénti minimális számát. Ezek a tantárgyak heti óraszámainak függvényében a következőképpen alakulnak:

A rendszeres visszajelzés szükségessége miatt a heti egy vagy kétórás tantárgyakból **félévenként** minimum három, a heti három vagy négyórás tárgyakkól minimum négy, az ennél nagyobb óraszámú tárgyakkól pedig minimum öt érdemjegy alapján osztályozható a tanuló.

A témazáró dolgozatok száma tanévenként:

Heti egy-két tanóraban tanított tantárgy esetében minimum 2; három-négy tanóraban tanított tantárgy esetében minimum 3; az öt, vagy annál több órában tanított tantárgy esetében minimum 4. Formájáról a szaktanár dönt.

Törekedni kell arra, hogy a félév folyamán az érdemjegyek eloszlása időben egyenletes legyen.

A tanulónak sem írásbeli munkájára, sem szóbeli feleletére nem adható úgynevezett „törtjegy” (pl. 4/5). Természetesen ezt nem lehet két jeggyel sem kiváltani.

Amíg ezt érvényes rendelkezések egyértelműen nem tiltják, diákjainknak az emelt szintű érettségire felkészítő csoportokban végzett tevékenységét külön osztályzattal minősítjük (kivéve matematikából). Az Etika/Hit- és erkölcsstan tantárgy minősítése: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt és nem felelt meg.

Tantestületünknek nem új keletű célja, hogy minél többet tegyen az egységes követelményrendszer kialakítása, illetve – jelenleg már mondhatjuk – továbbfejlesztése érdekében. A tantárgyak jellegétől, a számonkérés formájától függően törekszünk a tanári szubjektivitás kizárására (pl. egyes munkaközösségek egységesített témazáró dolgozatokat íratnak egységesített pontozással, valamennyi vizsgatípusnál vizsgabizottságokat hozunk létre, osztályozó-, különbözeti, szint-, javító-, és záróvizsgáknál).

A témazáró dolgozatok íratásának időpontját a tanulókkal legalább egy héttel korábban közöljük, elkerülve a felesleges stresszhelyzetet, biztosítva a nyugodt, tervezett felkészülés lehetőségét. Egy osztályban egy napon maximum két tanóra alatt kerülhet sor témazáró íratására.

A 9-12. évfolyamon csak osztályozó vizsga letételével folytathatja tanulmányait az a tanuló, aki valamelyik tantárgyból nem írja meg a tantervben előírt témazáró dolgozatok legalább kétharmadát, vagy aki a témazáró dolgozat írásakor igazolatlanul hiányzik, és azt nem pótolja. A dolgozatok pótlásáról (idejéről és módjáról) az SzMSz rendelkezik.

4.3. A vizsgarendszerről általánosan

A vizsgarendszer – elsősorban a nyolcosztályos képzési forma vonatkozásában – iskolakoncepciónk szerves része. A gimnázium jelenlegi gyakorlatában az érettségi vizsga az első és mégis nagyon meghatározó vizsga, amelyet a négyosztályos képzés vonatkozásában csak a kompetenciamérések előznek meg. Az érettségi vizsga tehát tanulóink számára alapvetően az első szoros értelemben vett vizsgaszituáció, mert:

- először kell nekik nagyobb összefüggések ismeretéről is beszámolniuk, s nemcsak leckét felmondaniuk;
- először kell megadott témáról (tételből) rövid felkészülési idő után szabadon előadást tartaniuk;
- először kell komplex ismeretekről (több tanév és több tantárgy tananyagáról) számot adniuk;
- először felelnek bizottság előtt, gyakran több órás szellemi igénybevétel után, ráadásul tudván, hogy feleletüknek minden korábbinál nagyobb tétje van.

Az érettségi vizsgát, legyen az akár közép-, akár emeltszintű továbbra is a legfontosabb középiskolai vizsgának valljuk, mert lezárja a középfokú tanulmányokat, és ismétlést, az ismeretek szintetizálását igényli a diáktól. Tanulóink előrehozott érettségi vizsgára való felkészülését támogatjuk, osztályozó vizsgák szervezésével lehetőséget biztosítunk a helyi tantervben előírt követelmények korábbi teljesítésére.

Ahhoz, hogy diákjaink minél magasabb színvonalon meg tudjanak felelni az érettségi vizsga elvárásainak, gyakoroltatni kell a vizsgahelyzetet. Ezért a továbbiakban is a lehető legtöbb tantárgyból íratunk végzős diákjainkkal úgynevezett „próbaérettségit”. A kötelező érettségi tárgyakból a 12. évfolyam tanulói egyszerre írják meg a dolgozatot. A szaktanárok egységes feladatlapokat és egységes értékelést alkalmaznak.

Ma már tisztázott az emelt szintű érettségik és a felvételi vizsgák kapcsolata. Mivel a gimnáziumnak az a legfontosabb képzési célja, hogy felkészítse tanítványait a felsőfokú tanulmányokra, megfelelő számú jelentkező esetén diákjainknak minden tantárgyból biztosítjuk az emeltszintű érettségi vizsgára történő felkészülést. Az idegen nyelvek tekintetében fontos célként értékeljük, hogy tanítványaink államilag elfogadott nyelvvizsgák megszerzésére is alkalmassá váljanak.

Még fontosabb érv a vizsgarendszer mellett az a körülmény, hogy a nyolcéves képzés programjába beiktatott többszöri vizsga (az ezt megelőző rendszerezés, összefoglalás, ismétlés révén) várhatóan lényegesen emelni fogja a gyermekek tudásszintjét, s így az egyes tanévek során jobban építhetünk majd az előző évek munkájára.

A nyolc évfolyamos képzés esetén a vizsgák szervezése és előkészítése során a következő szempontokat követjük:

- A vizsgaterv a munkaterv és a tanterv szerves része.
- A vizsgák tartalmát az évekre lebontott tantárgyi programok követelményrendszere, illetve külön vizsgakiírás rögzíti.
- A vizsgákon az írásbeliség mellett a szóbeliség is fontos szerepet játszik.
- A vizsgakérdések zöme komplex jellegű.
- A vizsgák (szintvizsgák és záróvizsgák) eredménye záradék formájában a bizonyítványba is bekerül. Azt, hogy a tantárgy félévi vagy év végi minősítésébe milyen mértékben számítanak be, a szakmai munkaközösségek döntenek el.
- Ha a természettudományi tantárgy tanítása lezárul (a biológia kivételével), azt záróvizsga követi (nyolcosztályos képzés esetén).
- Az idegen nyelvek tanítását – céljaink szerint – a tanuló és a szülő egyéni, iskolarendszeren kívüli jelentkezésével nyelvvizsga zárhatja. Célja az alap-, ill. középfokú minősítés megszerzése. Amennyiben ez nem sikerül, a diák továbbhaladását nem gátolja.
- A tizenkettedik évfolyamot érettségi vizsga zárja. Az érettségi vizsga elvei és követelményei alkalmazkodnak a mindenkori általános érettségi vizsgaszabályzathoz.
- A szint- és záróvizsgák bizottság előtt folynak, csekély adminisztrációval (olyan jegyzőkönyv vezetésével, mint az osztályozó vizsgáké).
- A külsőségek az érettségire emlékeztetnek (több gyerek vizsgázik egyszerre, felkészülési idő, tételhúzás stb.), de kevésbé ünnepélyesek.
- A vizsga egyéni, nem osztályvizsga.
- A vizsgák nyilvánosak.

A vizsga anyagát, ill. a témaköröket a vizsgát megelőzően legalább négy hónappal ismertetjük a tanulókkal.

4.4. A Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium vizsgaszabályzata

4.4.1. A nyolc évfolyamos képzés vizsgaterve táblázatban:

A nyolc évfolyamos képzés vizsgaterve táblázatban kimenő rendszerben a 2020-21-es tanévtől

Tantárgy	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom		SZ (i)		SZ (í,sz*)				ÉK
Történelem és társadalomismeret		SZ (i)		SZ (sz*)				ÉK
Idegen nyelv I.				SZ (í,sz)				É* ÉV
Idegen nyelv II.								É* ÉV
Matematika		SZ (i)		SZ (i)				ÉK
Kémia						Z (i)		ÉV
Fizika							Z (i)	ÉV
Biológia és egészségtan			SZ					ÉV
Földünk és környezetünk						Z (i)		ÉV

Jelmagyarázat:

SZ szintvizsga

Z záróvizsga

ÉK kötelező érettségi

É* egyikük kötelező érettségi

ÉV választható érettségi

(í,sz) írásbeli, szóbeli

sz* egyikük kötelező szintvizsga

Megjegyzés:

A hatodik évfolyamon a magyar nyelv és társadalomismeret szintvizsga egy közös írásbeli számonkérést jelent.

4.4.2. A nyolc évfolyamos képzés vizsgaterve táblázatban:

A nyolc évfolyamos képzés vizsgaterve táblázatban felmenő rendszerben a 2020-21-es tanévtől

Tantárgy	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom		SZ (i)		SZ (i)				ÉK
Történelem				SZ (sz)				ÉK
Első idegen nyelv				SZ (í,sz)				É* ÉV
Második idegen nyelv								É* ÉV
Matematika		SZ (i)		SZ (i)				ÉK
Kémia						Z (i)		ÉV
Fizika						Z (i)		ÉV
Földrajz					SZ (i)			ÉV
Biológia								ÉV
Természettudomány		SZ (sz)						

Jelmagyarázat:

SZ szintvizsga

Z záróvizsga

ÉK kötelező érettségi

É* egyikük kötelező érettségi és társadalomismeret szintvizsga egy

ÉV választható érettségi közös írásbeli számonkérést jelent.

(í,sz) írásbeli, szóbeli

sz* egyikük kötelező szintvizsga

Megjegyzés:

A hatodik évfolyamon a magyar nyelv

4.4.3. Vizsgák a nyolcosztályos gimnáziumban

- A vizsgák célja az addig tanultak szintetizáló, rendszerező jellegű áttekintése; nagyobb lélegzetű írásbeli dolgozatban, adott idő alatt a rendezett, áttekinthető leírás gyakorlása; szóbeli felelet esetén az önálló szóbeli előadásmód gyakorlása, a vizsgaszituációval való találkozás, a bizottság előtti összefogott, önálló beszámoló gyakorlása.

- A vizsgákra csak a tanított anyag lényeges részei kerülnek kijelölésre, nem cél a teljes tananyag számonkérése. A vizsgák tematikáját legkésőbb a vizsga előtt négy hónappal nyilvánosságra kell hozni.

- A vizsgákra kijelölt vizsganapon kerül sor. A vizsgát megelőző három tanítási napon írásbeli számonkérés nem lehet.
- Egyes tanulók esetében az igazgató az osztályfőnökkel és a szaktanárral egyeztetve, külön határozatban engedélyezheti a vizsga más időpontban való letételét.
- Az iskola elfogadott és jóváhagyott Pedagógiai Programja rögzíti, hogy a nyolcosztályos gimnáziumi képzés része bizonyos belső vizsgák eredményes letétele. Ennek megfelelően a vizsgák megszervezése és lebonyolítása a tantestület, a vizsgák eredményes teljesítése pedig a tanulók számára kötelező feladat.
- A vizsgák rendjét, idejét, a szükséges felkészülési napokat az iskola mindenkori éves munkaterve tartalmazza.
- A vizsga minősítése: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.
- A vizsgák eredménye a tanuló bizonyítványában és a törzskönyvben és a naplóban rögzítésre kerül.
- A szóbeli vizsgákon a bizottság minimum 3 tagú, a szaktanár mellett általában az osztályfőnök és az igazgatóság valamely tagja vagy az igazgató által megbízott személy van jelen. A szóbeli vizsga a tantestület bármely tagja által megtekinthető.
- A tantárgyakra bontott részletes vizsgaleírást a mellékelt vizsgaszabályzat tartalmazza.

Osztályozó vizsga

A vizsgák megszervezése és lebonyolítása az általános igazgatóhelyettes irányításával a tantestület, a vizsgák eredményes teljesítése pedig a tanulók számára kötelező feladat. Két alkalommal szervez az iskola egy tanévhez kötődően osztályozó vizsgákat. Augusztus utolsó hetében és február első hetében. Erre a tanuló írásbeli kérvény alapján jelentkezhetsz. A vizsga írásbeli és 10 perces szóbeli vizsgarészből áll. A szóbeli vizsgát három tagú bizottság előtt kell tenni.

Rendkívüli esetben az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a fentiekől eltérő időpontban tegyen vizsgát.

Osztályozó vizsgát tesz az a tanuló:

- akinek éves hiányzása a jogszabályban előírt mértéket (250 óra) meghaladja, és nem osztályozható, ha a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen (a tanuló csak eredményes osztályozó vizsga letételével folytathatja tanulmányait magasabb évfolyamon);
- akinek hiányzása egy adott tárgyból a tantárgy éves óraszámának 30%-át meghaladta, és érdemjegyei nem teszik lehetővé az osztályozást az adott tárgyból (20/2012. EMMI rendelet 51. § (7));
- aki vendégtanuló;
- aki tanulmányait magántanulóként végzi (A magántanuló a tantervi követelmények teljesítéséről osztályozó vizsgán tesz tanúbizonytságot.);
- aki átvétellel tanulói jogviszonyt létesít, és eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott;
- akik indoklással ellátott írásbeli kérvényt adtak be, és ezt az igazgató elfogadta.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tesz az a tanuló

- aki tanév végén elégtelen osztályzatot kapott legfeljebb 3 tantárgyból;
- aki osztályozó vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, ill. az előírt időpontig nem tette le;
- aki az osztályozó vizsga követelményeinek nem felelt meg.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki adott tantárgyat nem a pedagógiai programban meghatározott óraszám szerint tanulta.

Vizsgatárgyak, vizsgarészek

Vizsgatárgy	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga
Magyar nyelv	X	X	
Magyar irodalom	X	X	
Matematika	X	X	
Történelem és társadalmi ismeretek	X	X	
Filozófia	X	X	
Társadalomismeret	X	X	
Etika	X	X	
Idegen nyelv	X	X	
Digitális kultúra	X		
Biológia	X	X	
Fizika	X	X	
Földünk és környezetünk / Földrajz	X	X	
Kémia	X	X	
Művészetek	X	X	
Ének-zene	X	X	
Testnevelés és sport		X	X
Rajz és vizuális kultúra / Vizuális kultúra	X	X	
Mozgóképkultúra és médiaismeret	X	X	
Dráma és tánc / Dráma és színház / Dráma	X	X	

4.4.4. Jelentkezés a vizsgákra

A tanuló a tanév helyi rendjében meghatározott időpontig, az iskolában beszerezhető formanyomtatványon jelentkezhet vizsgára (a gondviselő aláírásával kiskorú tanuló esetén).

A diák tájékoztatást kap a vizsga időpontjáról, helyéről, a vizsgarészekről, továbbá a vizsgával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségről (felülbírálati kérelem, törvényességi kérelem, független vizsgabizottság előtti vizsga).

Jelentkezés független vizsgabizottság előtti vizsgára

- osztályzat megállapítás céljából
a tanuló – kiskorú tanuló szülője aláírásával – a félév, illetve a szorgalmi időszak utolsó napját megelőző harmincadik napig, ill., ha engedélyt kapott osztályozó vizsgára, akkor az engedély megadását követő 3 napon belül jelentkezhet az iskola igazgatójánál.
- javítóvizsga céljából
a bizonyítvány átvételét követő 15 napon belül (lásd: 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet 22.§ 2,3. pont) kell a kérelmet benyújtani az iskola igazgatójához.

4.4.5. A tanulmányok alatti vizsgák rendje

A vizsgák témaköreit minden munkaközösség az általános igazgatóhelyettesnek adja le, és az iskola honlapján is közzéteszi.

A javítóvizsga időpontja augusztus.

A szóbeli vizsgák rendje

A szóbeli vizsgák 3 tagú vizsgabizottság előtt történnek. A szóbeli vizsgán a tanulók 3-4 fős csoportokban folytatólagosan, szünet közbeiktatása nélkül vizsgáznak. A tanuló a kérdező tanár által kiadott kérdések megválaszolására legalább 20 perc gondolkodási időt kap, kivéve idegen nyelv tantárgyat. Ezt követően válaszát max. 10 percben önállóan fejt ki.

A szóbeli vizsgák eredményének kihirdetése legkésőbb a vizsgát követő első munkanapon történik.

Az írásbeli vizsgák rendje

A vizsgateremben egy időben padonként 1 tanuló vizsgázhat. Az ülésrendet a felügyelő tanár jegyzőkönyvben rögzíti. A tanulók csak az iskola bélyegzőjével ellátott papíron dolgozhatnak. A rajzokat ceruzával, minden egyéb munkát tollal kell elkészíteni. Az íróeszközről a tanulók maguk gondoskodnak.

Az írásbeli feladatok megoldásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként 45 perc. Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsga szervezhető. A vizsgák között szünetet kell tartani.

A vizsgák helye, ideje és magatartási szabályai

A vizsgák az iskola épületében az igazgató által kijelölt vizsgatermekben és időpontokban zajlanak.

A vizsgázók kötelesek az előre kifüggesztett vizsgabeosztás szerint pontosan megjelenni, az alkalomhoz illő öltözékben. Javítóvizsga esetén a középiskolai bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni.

A tanulók a vizsgateremben segítséget nem vehetnek igénybe, egymással nem beszélgethetnek és a vizsga rendjét nem zavarhatják meg.

Rendbontás esetén a vizsgabizottság elnöke – jegyzőkönyv felvétele mellett – az érintett tanuló részére a vizsgát felfüggesztheti.

4.4.6. A vizsgáztató tanárok megbízása és a vizsgák dokumentálása

A vizsgáztató tanárokat és a vizsgabizottság tagjait az igazgató bízza meg feladatuk ellátásával, melyről a vizsgát megelőzően az igazgatóhelyettes értesíti az érintetteket.

A vizsgákon a tanuló osztályfőnöke tanácskozási joggal vehet részt.

A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában 5 évig meg kell őrizni.

A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. A szülő kérésre a fenti dokumentumba betekinthesz.

Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el.

A dolgozatok egy év múlva selejtezhetőek.

Az érdemjegyeket az osztályfőnök a megfelelő záradékkal ellátva bevezeti a törzslapra, a bizonyítványba és a naplóba.

4.4.7. Érettségi vizsga: középszint

A Knt. 6. § (1) szerint „Az érettségi vizsga állami vizsga, amelyet országosan egységes vizsgakövetelmények (a továbbiakban: központi vizsgakövetelmények) szerint kell megtartani. Az érettségi vizsga központi vizsgakövetelményeit a vizsgaszabályzat és az érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményeiről szóló jogszabály alapján kell meghatározni. Az érettségi bizonyítvány érettségi végzettséget tanúsít, és jogszabályban meghatározottak szerint felsőoktatási intézménybe való felvételre, szakképzésbe való bekapcsolódásra, valamint munkakör betöltésére, tevékenység folytatására jogosít ...”

„(2) Az érettségi vizsgán a tanuló a következő vizsgatárgyakból ad számot tudásáról:

a) magyar nyelv és irodalom,

b) történelem,

c) matematika,

d) idegen nyelv: angol, német, francia, orosz, latin

e) kötelezően választandó vizsgatárgy: fizika, kémia, földrajz, biológia, ének-zene, rajz-és vizuális kultúra, digitális kultúra, testnevelés, mozgókép- és médiaismeret.

Egy további idegen nyelv: angol, német, francia, orosz, latin

(3) A kötelező és a kötelezően választandó mellett további vizsgatárgyakból is tehető érettségi vizsga.

4.5. A magatartás és szorgalom minősítése

A magatartás- és szorgalomjegyek kialakítása az iskola minősítési rendszere alapján történik, amely a Házirenddel összhangban segítséget ad a tanulók magatartását és szorgalmát minősítő osztályzatok kialakításához.

Annak a tanulónak, aki félévi illetve év végi osztályzatait osztályozó vizsgákon szerzi meg (pl. egyéni tanrendben tanuló), magatartását és szorgalmát nem minősítjük.

A minősítési rendszer alkalmazása:

- A tanulók személyiségének fejlődését, embertársaikhoz való viszonyát a magatartásjegyek, a tanulás, munkához való viszonyukat – a képességek figyelembevételével – a szorgalomjegyek fejezik ki.

- A magatartás és a szorgalom elbírálási rendszerét az osztályfőnök a tanév elején ismerteti a tanulókkal. Az osztályfőnök és az osztályközösség az aktualításoknak megfelelően, de legalább félévenként ellenőrzi a tanulók magatartásában mutatkozó változást. A tapasztalatokról tájékoztatja a szülőket.
- Félévkor és tanév végén a tanulók magatartási és szorgalmi jegyeinek a megállapítását – a tanulók önértékelésének és **az osztályközösség véleményének figyelembevételével** – az osztályfőnök végzi el. Az osztályozó értekezleten az osztályban tanító tanárok véleményét nyilvánítanak, és eltérő javaslatot tehetnek. Vitás kérdésekben a többség véleménye irányadó, illetve azonos arányú szavazatok esetén az osztályfőnök javaslata a döntő.

4.5.1. Magatartás

Általános alapelv, hogy a magatartási fokozat az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt (felelősségérzet, önállóság, a közösség érdekében végzett munka, viselkedés, hangnem). A magatartás minősítésének fokozatai: **példás, jó, változó, rossz.**

Magatartás	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Rossz (2)
Aktivitás, példamutatás	igen jó, nagyfokú	közepes	gyenge	negatív vagy romboló
A közösségi célokkal való azonosulás	azonosul	ellene nem vét	ingadozó	szemben áll
A közös munkában való részvétel	élen jár	aktív	közömbös	érdektelen
Hatása a közösségre	pozitív	befolyást nem gyakorol	nem árt	negatív
Törődés társaival	gondos, segítőkész	segítőkész	ingadozó	közömbös, gátló
Házirend betartása	betartja, arra ösztönöz	betartja	részben tartja be	sokat vét ellene
Viselkedés, hangnem	kifogástalan	kívánnivalót hagy maga után	udvariatlan, nyegle	durva, goromba
Fegyelmezetttség	nagyfokú	megfelelő	gyenge	elégtelen

A magatartásból adott osztályzatok feltételei

Példás osztályzatot kap az a tanuló, aki

- a közösség alakítását, fejlődését munkájával, jó kezdeményezéseivel, véleményének megfelelő kinyilvánításával, valamint példás viselkedésével elősegíti, és társait is erre ösztönzi;
- szereti a közösségi életet, szívesen tevékenykedik érte és benne;
- magatartásával az órai munkát pozitív irányban befolyásolja;
- a Házirendet betartja, társait is erre ösztönzi;
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tisztelettudó, udvarias;
- fegyelmezett, megbízható, pontos, segítőkész;

- maximum három igazolatlan órája van;
- változó szorgalommal nem lehet a tanuló magatartása példás (rendkívüli esetben a kétjegynyi különbség engedélyezéséről az osztályozó értekezleten dönthetnek az osztályban tanító tanárok).

Jó osztályzatot kap az a tanuló, aki

- részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi, beilleszkedik az osztályközösségbe, iskolai és iskolán kívüli viselkedése ellen általában nincs kifogás;
- a Házi rendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja;
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tisztelettudó, udvarias;
- fegyelmezett, segítőkész, általában megbízható, pontos;
- igazolatlan óráinak száma maximum hat óra.

Változó osztályzatot kap az a tanuló, aki

- a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs befolyással, viselkedésével szemben kifogás merül fel;
- a Házi rendet és egyéb szabályzatokat csak ismételt állandó figyelmeztetéssel tartja be;
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben nem udvarias és nem tisztelettudó;
- társai viselkedését közömbösen nézi, nem segít;
- fegyelme ingadozó, munkája pontatlan;
- igazolatlan óráinak száma maximum tíz óra.

Rossz osztályzatot kap az a tanuló, aki

- munkájával a közösség fejlődését hátráltatja, iskolai és iskolán kívüli viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be;
- közösségi munkát nem végez, másokat is visszatart, szándékosan árt a közösségnek;
- a Házi rendet nem tartja be ismételt figyelmeztetések ellenére sem;
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tiszteletlen, udvariatlan, nyegle;
- fegyelmezetlen, durván beszél, verekszik;
- lopásban, rongálásban vesz részt;
- tíz óránál több igazolatlan órája van.
- legalább kétszer kapott osztályfőnöki intőt, egyszer igazgatói megrovást, vagy fegyelmi büntetésben részesült.

4.5.2. Szorgalom

Általános alapelv, hogy a szorgalmi fokozat az egyéni képességeket és a tanuló életkörülményeit, közvetlen környezetét mérlegelve fejezze ki a tanulmányi munkához való viszonyt. Tükrözze az egyenletes tanulmányi eredményéért tett erőfeszítést. A szorgalom minősítésének fokozatai: **példás, jó, változó, hanyag.**

Szorgalom	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Hanyag (2)
Tanulmányi munkája	igényes	figyelmes	ingadozó	hanyag
Munkavégzése	kitartó, pontos, megbízható	rendszeres	rendszeretlen	megbízhatatlan
Ált. tantárgyi munkavégzés, önálló munkavégzés	mindent elvégez	ösztönzésre dolgozik	önállótlan	feladatait nem végzi el
Többféle feladatot vállal-e?	igen	keveset	ritkán	nem
Munkabeosztás: • önellenőrzés • önálló munkavégzés	igen jó	jó	közepes	gyenge vagy nincs
Tanórán kívüli információk felhasználása	igen sokszor, rendszeresen	előfordul	ritkán	egyáltalán nem

A szorgalmat minősítő osztályzat tartalma

Példás minősítést kap az a tanuló, aki

- igényli tudása bővítését, céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- minden tárgyban elvégzi feladatait;
- aktívan részt vesz a tanórai munkában;
- önálló a munkában, önellenőrzése rendszeres;
- kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, lankadatlan, mindig felkészült, figyel, érdeklődik;
- érdeklődése az iskolán kívüli ismeretanyagra is kiterjed. Egyes iskolai tárgyokban a tananyagon felül is produkál (versenyek, stb.).

Jó minősítést kap az a tanuló, aki

- figyel az órákon, házi feladatait lelkiismeretesen elvégzi; az órákra lelkiismeretesen, képességeinek megfelelően felkészül; rendszeresen és megbízhatóan dolgozik;
- ösztönzésre rendszeresen dolgozik és ellenőrzi önmagát;
- általában felkészül, de különösebb érdeklődést nem mutat;
- érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül.

Változó minősítést kap az a tanuló, aki

- önállótlan, csak utasításra kezd munkához, nem ellenőrzi önmagát;
- munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan;
- munkája változékony jellegű;
- szétszórtság jellemzi, ritkán figyel valamire.

Hanyag minősítést kap az a tanuló, aki

- figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el;
- nem hajlandó munkavégzésre;
- nem törődik kötelességeivel;
- érdektelenség, teljes közöny jellemzi;
- Egy vagy kettő tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Rendkívüli esetben az ettől való eltérésről az osztályozó értekezleten dönthetnek az osztályban tanító tanárok.

5. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A 20/2012 EMMI rendelet 6. § *bc*) szerint „az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét” pedagógiai programunk következők szerint érvényesíti.

A NAT és a kerettantervek elfogadása után a tankönyveket **kizárólag** a jegyzékben szereplők közül választjuk ki.

A szülőket az iskola törvényi kötelezettsége szerint a tanítási év elején tájékoztatjuk azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz. Az iskolának a tankönyvpiac rendjéről szóló törvényben meghatározottak szerint gondoskodnia kell a térítésmentes tankönyvellátásról a vonatkozó jogszabályok alapján.

Intézményünkben lehetőség szerint a könyvtáros bonyolítja le – a munkaközösségek igényei alapján – a tankönyvek megrendelését, fogadását, kiosztását, az ingyenes tankönyvek könyvtári állományba vételét. A tankönyvek kiválasztása a szakmai munkaközösség-vezetők feladata.

Az egyéb taneszközök kiválasztásakor elsődleges szempont az életkori sajátosságok figyelembevétele. Amíg a tanulóknak sok tapasztalatszerzésre, kísérletre van szükségük, addig a tevékenykedtető eszközök elengedhetetlenek. Ilyen szempontból természetesen bizonyos tantárgyak eszközigenyesebbek (pl. digitális kultúra, testnevelés, rajz, természettudományos tantárgyak), másoknál a megfelelő lexikonok, enciklopédiák, feladatgyűjtemények játszanak nagyobb szerepet.

A fogalmak megértését segítjük speciális szemléltetőeszközök, programok használatával például matematika tantárgy esetén. Segítségükkel juthatnak el sejtésekhez, geometriai problémák megoldásához, testekkel, térelemekkel kapcsolatos feladatok átlátásához a tanulók. A különböző számításoknál (valamennyi természettudományi tárgynál is) ma már szükséges a zsebszámológép használata.

A számítógépek különböző tantárgyakat segítő alkalmazása elengedhetetlen követelmény. Új lehetőséget jelent és módszertani megújulásra is ösztönöz a DVD, projektor, esetleg más elektronikus adathordozók, az Internet hálózat használatának megjelenése. Az interaktív tábla használatát is fontosnak tartjuk. Nevelőtestületünk nyitott ennek órai alkalmazására, hiszen egyedi és hasznos új módszerek beemelését teszi lehetővé az oktatásba.

6. A tanárok módszertani szabadságáról

Alkalmazott általános oktatási módszerek:

- előadás
- magyarázat
- elbeszélés
- tanulók kiselőadásai
- megbeszélés
- vita
- szemléltetés
- projektmódszer
- kooperatív oktatási módszer
- szimuláció, a szerepjáték és a játék
- házi feladat

A pedagógus szakmai szabadságának legfontosabb ismérve a módszerválasztás kötetlensége. Ebben a kérdésben ez valóban motiváló hatású, és jogos igénye is a pedagógusnak. Ahhoz azonban, hogy a módszertani szabadsággal élni is tudjon valaki, egy sor kérdést át kell gondolnia. Döntéseihez mérlegelnie szükséges mindenekelőtt azokat a kötelezőségeket, amelyek követelmények, írott vagy íratlan megállapodások formájában megfogalmazódnak munkájával kapcsolatban. Felsorolunk néhány fontos szempontot, ami a módszer megválasztását munkánkban befolyásolja. **A személyes habitus, egyéni stílus** az egyik legfontosabb ilyen tényező. A másik döntő összetevő **az osztály, a csoport, ahol dolgozunk**. Mérlegre kell tenni például, hogy az egyik osztályban alkalmazott irányított felfedeztetésre, sok önálló tanulói munkára épülő módszer ugyanolyan eredményekre vezet-e a másik osztályban is, ahol lassúbbak, kevésbé önállóak, vagy kevésbé motiváltak a tanulók. Bár véleményünk szerint **a biztatás, a dicséret kicsiknél és nagyoknál egyaránt az egyik leghatékonyabb motiváló tényező**, előállhat olyan helyzet, amikor a keményebb, szankcionáló eljárásokra is szükség van. Az óraszámok változása, a korábbiakhoz képest új tárgyak megjelenése is feltétlenül hatással kell legyen a módszerbeli megújulásra. Az iskolán kívüli környezet, a külső világ alakulását is figyelembe kell venni. (Például magyartanáraink ma az irodalom tanításakor nem hagyhatják figyelmen kívül, hogy a tanulók olvasási kultúrája egészen más, gyengébb a korábbinál, hiszen a gyerekek többsége a médián nevelkedik.)

Figyelembe veendő a módszer megválasztásakor továbbá

- a kerettanterv elvárásai;
- a tanóra célja;
- a tanulók sajátosságai;
- a tartalom jellegzetességei;
- a szülők elvárásai;
- az intézményben kialakult pedagógiai elvek és értékrend;
- az iskola légköréből, a tanulókkal szembeni bánásmód szokásos gyakorlatából fakadó eljárásbeli kötöttségek.

Felelősséggel tartozunk a választott módszer tanulóra gyakorolt hatásaiért, a pedagógiai folyamatban alkalmazott módszereink eredményességéért.

Soktényezős döntésről van tehát szó, amelyben a pedagógusnak a saját elképzeléseit az előzőekben megfogalmazott elvárásokkal is összhangba kell hoznia.

Az oktatás, a nevelés, a gyermek testi, lelki fejlődését kell, hogy szolgálja. A tanítás osztályokban, csoportokban történik. Igazán eredményes akkor lesz, ha megismerjük tanulóinkat, s valamelyest figyelembe tudjuk venni egyéni tulajdonságaikat is.

Iskolánk nyolcosztályos csoportjaiba tízéves korukban kerülnek a gyerekek. Nem véletlen, hogy pont ez a korosztály, vagyis az ötödik osztály általában sok tanulónak okoz gondot. Ennek nem feltétlenül a tananyag megnövekedett mennyisége, s annak alaposabb megkövetelése az oka (sok esetben ez is szerepet játszik), hanem az egytanítós rendszerről a szaktanári rendszerre való átállás. A gyerekek nap mint nap 4-5-6 tanárral, s azoknak nem egyszer különböző elvárásaival, módszereivel szembesülnek. Tanításuk akkor lehet igazán eredményes, ha a célok egy irányba mutatnak. Tudnunk kell, hogy a negyedik év végére hová jutottak (juthattak) el a tanulók, s tudomásul kell vennünk azt is, hogy az alapozás nem fejeződhetett be, azt folytatnunk kell. Sok-sok gátlást oldhatunk, ha az első hónapokban kellő türelemmel, s gyermekszeretettel fokozatosan szoktatjuk hozzá tanítványainkat a valamivel nagyobb követelményekhez, a pontosabb kifejezések használatához, s nem azonnal rossz jegyekkel akarjuk ezt elérni. (Természetesen, bár kisebb mértékben, de vonatkozik mindez a kilencedik évfolyamra is.)

Figyelembe kell vennünk, hogy a gyerekeknek nem egyedül a mi tárgyunkat kell tanulniuk. Ne adjunk fel tehát annyi kötelező feladatot (legyen az tanulnivaló, írnivaló, olvasnivaló), amit nem, vagy csak igen nagy erőfeszítés árán tud a tanuló teljesíteni. A hazai pedagógiai gyakorlatban az iskolai tanórai tananyag feldolgozásnak és gyakorlásnak szerves kiegészítője a tanulók otthoni munkája. A tanulók folyamatos és egyenletes felkészülése érdekében írásbeli és szóbeli házi feladatot adunk. Az általános elv a hétfégi házi feladatokkal kapcsolatban az, hogy nem adható több házi feladat hétfégre sem, mint amennyi az egyik tanítási napról a másik tanítási napra következő tanórák esetében adható.

Lehetőség szerint mellőzzük a házi feladatot az őszi, téli és tavaszi szünetekre. Ezeket az időszakokat diákjaink töltsék pihenéssel, kikapcsolódással és önkéntes alapon az esetleges hiányosságok pótlásával. (Természetesen ennek nem kell vonatkoznia az érettségi vizsga előtt álló 12. évfolyamra)

Nyilván korlátozza a tanár egyéni szabadságát, hogy

- a tanítás csapatmunka;
- figyelembe kell venni az előzményeket is;
- a tanulót sok tantárgyból sok tanár tanítja.

Ez a korlátozás annál nagyobb mértékű, minél nagyobb az elvégzendő kötelező anyag. Az emelt szintű érettségi pl. meglehetősen sok megértett és megtanult ismeretet is kíván.

A pedagógus szakmai szabadságát befolyásolja az a tanulócsoporthoz, amelyet tanít. Például utolsó évfolyamainkon tanításunkban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a csoport tantárgyunkból középszintű vagy emelt szintű érettségit kíván-e tenni. Mind a nyolc-, mind a négyosztályos csoportjainknál egyaránt szükséges figyelembe venni a módszerek megválasztásakor az osztályban tanulók érdeklődését, képességeit, tempójukat. Eddigi tapasztalataink is mutatják, hogy kialakulhatnak egy-egy tantárgyból erősebb vagy gyengébb osztályok, lassabban, illetve gyorsabban haladó csoportok. Nagyobb lehet a pedagógus módszertani szabadsága egy felvétellel kialakított nyolcosztályos, vagy egy tagozatos tantervű csoportban, mint egy másikban. Fontos ismerni az osztályt (annak tanulóit), hogy felelősséggel dönthessünk tanításukról. Nagyon heterogén összetételű tanulócsoporthoz nehezebb tanítani. Bármennyire is nehéz, az eredményesség érdekében fontos minél többször alkalmazni a differenciálás valamilyen formáját.

7. Az iskola koordináló szerepe a nevelési célok elérése érdekében

A gimnáziumi tanulók fejlődésére ható különböző tényezők némelyike spontán jellegű, mások viszont valamilyen irányban tudatosan nevelni kívánják a tanulókat. Az egyes nevelési tényezők erősíthetik egymást, vagy ellenkezőleg: gyengítik, vagy éppen megszüntetik egymás hatását. A személyiség fejlődése szempontjából az a kívánatos, hogy a gimnázium célját, feladatait támogató hatások domináljanak, erősítsék egymást, és integrálódjanak a tanulóknak. Ennek az integráló hatásnak a szervezése, az egy irányban ható tényezők koordinálása a mi feladatunk. Ahhoz hogy gimnáziumunk az iskolán kívüli tényezőkkel eredményes együttműködést tudjon kialakítani, mindenek előtt az iskolán belül kell megszervezni, kialakítani az egységes ráhatást.

7.1. Az iskola, mint központi nevelési tényező

Az iskola maga is bonyolult, sok nevelési tényezőt magában foglaló intézmény. Pedagógiai tevékenységének hatékonysága elsősorban azon múlik, hogy milyen mértékben tudja kialakítani azt a nevelő közösséget, amely a pedagógustestület és a tanulók közösségének szerves egysége. A nevelő közösség kialakítása hosszú, céltudatos folyamat. Sok minden függ a helyi viszonyoktól, adottságainktól és lehetőségeinktől, felkészültségünktől, tanulóink neveltségi szintjétől, hagyományainktól és még sok más tényezőtől.

Az előbb említett folyamatban az első legfontosabb lépés pedagógus testületünk szemléleti egységének és az ezen alapuló követelményrendszerének, gyakorlati nevelőmunkájának kialakítása az iránymutató dokumentumok alapos feldolgozásával, a munka közös elemzésével.

Az egységes szemlélet kialakításában, az ezen alapuló követelményrendszer gyakorlati megvalósításában jelentős szerepük van a különböző tanári munkaközösségeknek. A tanári munkaközösségek egyszerre több funkciót látnak el: egyrészt továbbképzési kollektívák, a dokumentumok, tanulmányok, szakcikkek feldolgozói, közvetítői, másrészt a mindennapos gyakorlat elemzői, a tennivalók meghatározásában javaslattevő egységek. A szakmai munkaközösségek sokat tehetnek a követelmények egységes értelmezése, az értékelés szempontjainak kialakítása érdekében és mindezek előtt a közös, egymást támogató szakmai tájékoztatásban, a hatékonyabb módszerek kialakításában és alkalmazásában. A munkaközösségeknek arra kell törekedniük, hogy az általuk kialakított szemlélet és gyakorlat érvényesüljön a tanulókkal kapcsolatos minden pedagógiai tevékenységben.

7.2. Együttműködés a diákönkormányzattal

Nevelőtestületünk számára a diákönkormányzat az egyik legfontosabb „házon belüli” nevelőtárs. Élénk, gazdag élete, működése nélkülözhetetlen a közösségi nevelés megvalósításában. Tevékenységének fontos szerepe van az önkormányzó képesség fejlődésében, a demokratikus jogok és kötelességek gyakorlásában. A tantestület pedagógiai tevékenységét össze kell hangolni a diákönkormányzat programjával, munkájával. Mi vagyunk a felelősök azért, hogy a diákbizottságok megkapják a tevékenységükhöz szükséges pedagógiai segítséget. Valamennyi pedagógusnak meg kell találnia azt a módszert, amellyel közelíteni tud osztálya diákvezetőségéhez, és amely egyrésztől pedagógiai tudatosságot követel, másrésztől a fiatalok önállóságának, törekvéseinek messzemenő figyelembevételét, támogatását feltételezi.

Évenként (igény szerint gyakrabban) a diákok szervezett formában és keretek között, felelősségük tudatában, megfelelő érettséget, komolyságot tanúsítva véleményt nyilváníthatnak a pedagógusok munkájáról. A gyakorlati megvalósítását az iskola vonatkozó szabályzatai tartalmazzák.

7.3. Együttműködés a szülőkkel

A gimnáziumi nevelés eredményességéhez nagyban hozzájárul a folyamatos együttműködés tanulóink családjával. Az együttműködés megszervezésében különös felelősség hárul az iskolára. Pedagógiai felelősségünk és szakértelmünk feljogosít bennünket – osztályfőnököket, szaktanárokat –, hogy fontos kérdésekben a kölcsönös tisztelet és megértés alapján befolyásoljuk a család, a szülők álláspontját, hogy tanácsokat adjunk. Különös jelentősége van ennek akkor, amikor a tanulónak választania kell a fakultatív tantárgyak között, illetőleg amikor továbbtanulása, pályája, élethivatása kérdésében döntenie kell. Az iskola nagy felelőssége nem jelenti azt, hogy a családok felmentve érezhetik magukat a gimnazista tanulók életének irányítása alól. Nagyon lényeges ezért a kölcsönös bizalom légkörének megteremtése és fenntartása. Ennek érdekében az iskola-család kapcsolatának szervezeti kereteit gazdag és mindig aktuális tartalommal kell megtöltenünk: problémákról tájékoztatni és tájékozódni, megvitatni azokat, és ennek alapján közös álláspontra jutni.

Ennek a szervezeti keretei:

- családlátogatások (szükség esetén);
- szülői értekezletek, fogadóórák, ISZSZ értekezletei;
- az intézményt bemutató nyílt napok;
- írásbeli tájékoztatók az ellenőrző könyvben és/vagy az elektronikus napló segítségével.

A szülői értekezletek

A tanév során osztályonként legalább két szülői értekezletet tartunk (szeptemberben, ill. februárban). Amennyiben az osztályfőnök vagy a szülői szervezet szükségesnek látja, rendkívüli szülői értekezletet hívnak össze. A szülők a tanév rendjéről, feladatairól a szeptemberi szülői értekezleten kapnak tájékoztatást gyermekük osztályfőnökétől. A leendő kilencedik évfolyamosok szüleit a felvételi értesítőn tájékoztatjuk. Írásban kell nyilatkozniuk, hogy gyermekük melyik két nyelvet szeretné tanulni a gimnáziumi évek alatt (első nyelvként: angol, német; második nyelvként: angol, német francia, orosz).

Az első helyen megjelölt nyelv tanulásának lehetőségét mindenkinek biztosítjuk (a törvényi előírásoknak megfelelően). A nyolcosztályos képzésben résztvevő tanulókat nyolcadikos korukban, szüleiket ugyanazon év félévi szülői értekezletén tájékoztatjuk a második idegen nyelv választási lehetőségéről.

A már beiratkozott nyolcosztályos tanulókat augusztus utolsó hetében az osztályfőnök és a mindenkori 7.E osztály és osztályfőnöke ünnepélyesen fogadja.

Valamennyi, iskolánkba újonnan belépő osztály februári szülői értekezletén (az adott tanév munkatervében meghatározottak szerint) az osztályfőnökön kívül jelen lehetnek az osztályt tanító pedagógusok, valamint az igazgató vagy egyik helyettese is. Minden szaktanár röviden ismertetheti a szaktárgyával kapcsolatos, szülőknek szánt legfontosabb információit, értékelheti az osztály első féléves szaktárgyi tevékenységét.

Szülői fogadóórák

Az iskola valamennyi pedagógusa heti egy alkalommal az általános tanórák utáni időpontban fogadóórát tart. A fogadóórák időpontját az osztályfőnök minden év elején az elektronikus naplón keresztül üzenetben elküldi a szülőknek. Illetve az iskola honlapján is közzétesszük, mint ahogy a szülői értekezletek időpontját is. A pedagógus a megjelölt fogadóórája időpontjában a tanáriban tartózkodik, amennyiben az azon részt venni kívánó szülőtől bármilyen módon üzenetet kap egy nappal azelőtt a nap előtt, amelyen a fogadóóráját tartja. A pedagógus a szülővel más időpontban is megállapodhat.

7.4. Együtműködés a környezet különböző tényezőivel

A gimnáziumi tanuló számára elengedhetetlen, hogy a tantervi anyag feldolgozásán túl is minél gazdagabb tapasztalatokat szerezzen a környező világról. Ezért támogatni kell a tanulókat az információszerzésben, a széleskörű társadalmi kapcsolatok kialakításában. Kapjanak ebben szerepet a környezetben működő intézmények, létesítmények, civil szervezetek.

A közművelődési és kulturális intézmények egyre nagyobb szerepet kapnak az ifjúság nevelésében. Sajátos szolgáltatásaikkal kiegészíthetik, elmélyíthetik a művelődési anyagot, kielégíthetik az egyéni érdeklődést. Lehetőséget adnak az ismeretszerzés módszereinek fejlesztésére, az öntevékeny művelődés gyakorlására. Szerepük rendkívül fontos, semmi mással nem pótolható az önművelő-képesség kialakításában. Ezekben az intézményekben a fiatalok lehetőséget kapnak a művészeti vagy egyéb hobbi jellegű tevékenység gyakorlására is. El kell érünk, hogy diákjaink látogassák a város kulturális intézményeit, múzeumát, könyvtárát, azok rendezvényeit: a színházi előadásokat, hangversenyeket, kiállításokat, író-olvasó találkozókat, stb. Egyes fakultatív tantárgyak színvonalas megvalósítása alig képzelhető el a közművelődési intézményekkel való tervszerű együttműködés nélkül.

Jelentős környezeti tényező a tömegkommunikáció, az internet is. Tanítványainkat meg kell tanítani ezek értelmes, kritikus, célszerű használatára. A média esetében megdöntött műsorválogatásra, és különösképpen az egyes műsorok elemzésére, értékelésére. Ehhez segítséget nyújt a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy is. Az internet esetén a források kritikus összevetését, és etikus használatát kell elsajátítani tanítványainknak.

Gimnáziumunk nevelő-oktató munkája sikerének egyik feltétele, hogy építsünk ezekre a környezeti tényezőkre, azok alig felbecsülhető hatására. A lehetőségekhez képest igyekezzünk hatásukat a nevelőmunkánk más tényezőivel összehangolni, s az együttműködést tervszerűvé, szervezetté és folyamatossá tenni. Az együttműködés során természetesen a rossz tapasztalatok, a negatív hatások sem kerülhetők el. Ezeket éppúgy, mint a pozitív tapasztalatokat, kellemes élményeket az iskolai munka valamely megfelelő helyén, formájában értelmeznünk és értékelnünk kell. Az a szerencsés, ha a pedagógus elsősorban szervez és irányít, s az integráló-szelektáló folyamatból egyre inkább kivesszük a részüket maguk a tanulók: szerepet vállalnak a rájuk ható tényezők egymáshoz rendezésében, és ezzel is segítik egyre inkább tudatosabbá váló önnevelésük fejlődését.

8. Egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

8.1. Környezeti és egészségnevelési céljaink, ezek jogszabályi háttere

8.1.1. Bevezetés

Az iskolai környezeti nevelés során a tanulók felkészülnek környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.

A **2011. évi CXC. törvény** célja elősegíteni a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarat tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat neveljen.

A pedagógiai programokban a személyiség- és közösség fejlesztés megtervezésében kiemelt hangsúlyt kell fektetni a NAT kiemelt közös követelményeire, köztük a környezeti nevelésre.

Ahogy a 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendeletben olvasható:

„A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességeikre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.”

8.1.2. Alapelvek, célok

Iskolánk feladatának tekinti azt, hogy diákjaink a felnőtt életre megfelelő ismeretekkel, készségekkel és szemlélettel rendelkezzenek, hogy ne csak saját pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egészségének fennmaradása érdekében cselekedjenek. Ennek eléréséhez az alábbi célok megvalósítását tartjuk szem előtt az iskolai élet valamennyi színterén, valamennyi tevékenységünket áthatva.

8.1.2.1. Általános célok, értékek

- az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészségének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése
- célunk olyan környezeti nevelés és oktatás, amely kialakítja a diákokban a természet iránti tiszteletet, az igényt arra, hogy kulturált környezetben éljenek,
- készíteti a diákokat a környezetükben történő jelenségek megfigyelésére, magyarázatára, a problémák esetleges megoldására,

- érzékenyvé teszi a diákokat a szűkebb környezetükön túl történő dolgokra, történésekre is (Magyarország, a világ globális problémáira népesedés, a környezet és a természeti katasztrófák, stb.), és felkészíti őket a lokálisból kiindulva a bioszféra és a biodiverzitás megőrzésére.

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet és környezet óvása nélkül nem beszélhetünk egészségvédelemről, hisz az ember a természet része. Minden a természetben okozott kár visszahat saját szervezetének a működésére.

8.1.2.2. Pedagógiai célok

A) 10-13 évesek, a kiskamaszok

A kiskamaszok (10-12 évesek) már nem követik egyértelműen a felnőtt társadalom mintáit; kezdik kialakítani saját, belső mintáikat. Kulcskérdés – és a mi felelősségünk –, hogy pl. a természettel szemben miféle erkölcsi modelleket alakítanak ki. Erre a korcsoportra az ellenállhatatlan versenyezhetnék, a csillapíthatatlan munkakedv és a szenvedélyes gyűjteménykészítés jellemző.

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása a nekik megfelelő korosztályi szinten
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés (gyűjtőmunka, tanulmányi versenyek)
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, ill. csökkenteni azok súlyosságát
- a helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése; globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése
- a családi életre nevelés fejlesztése
- a helyi viselkedési normák kialakítása

B) 12-16 évesek, kamaszok

- A kamaszok (12-16 évesek) számára fontosak a törvényszerűségek; keresik a természeti és társadalmi törvényeket is. Ők a környezeti szabálysértők legkönyörtelenebb bírái, a természet legelszántabb védői. Központi problémájuk az Én-azonosság keresése, ez pedig döntő a környezethez való viszonyulás és értékrend kialakulása szempontjából is. Ekkorra érik meg az időészlelésük is annyira, hogy lehetőségessé válik jelen életvitelük környezeti hatásait a jövő felől vizsgálni. A kamaszok szélsőségekben gondolkodnak és éreznek, a középút keresése nem az ő stílusuk. (Ebben az európai filozófia és logika azon „hagyománya” is szerepet játszik, amely „vagy igen, vagy nem” kategóriákban gondolkodik, s alig ismeri a komplementáris látásmódot.) Ebből – az általános pedagógiai nehézségeken túl – a környezethez való viszonyukra nézve is adódik egy buktató: míg a környezeti gondolkodásmód sokszempontú, dialektikus és rendszerszemléletű, addig a kamasz gondolkodására az egyszempontúság, a leegyszerűsítő túlzások és az „imádom-utálok” szélsőségei jellemzők. Míg a környezeti gondok megoldása a mérlegelő dialektikát, az is-is szemléletet igényli, a kamaszok sokkal jobban szeretik a kizáró vagy-vagyot.
- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, ill. csökkenteni azok súlyosságát
- a helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése; globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése
- a családi életre nevelés fejlesztése
- a helyi viselkedési normák kialakítása

C) 16-22 évesek, ifjak

Az ifjak (16-22 évesek) is. Vagy konformizmusra kényszerülnek, vagy megkérdőjelezzik a felnőttek fennálló rendjét, és keményen vitatkoznak. Társadalmi szervezetekben igen aktívak lehetnek. Idejükből, energiájukból szívesen áldoznak kisebbekre, igen fontos környezeti nevelői feladatokat vállalhatnak.

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, ill. csökkenteni azok súlyosságát
- a helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése

- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése; globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése
- a családi életre nevelés fejlesztése
- helyi viselkedési formák kialakítása

Konkrét célok és aktuális feladatok

- természeti, épített, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi célok megfogalmazása (pl. az iskolakert megóvása, ápolása, fejlesztése, madárvédelem, szelektív hulladék gyűjtése, energiatakarékosság, stb.)
- esztétikus környezet létrehozása, fenntartása (tantermek!)
- hagyományok védelme: családi, iskolai, városi, nemzeti hagyományok
- legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismerése; az egészségre káros szokások biológiai-életteni-pszichés összetevőinek megismerése
- a mindennapos testmozgás biztosítása; a fizikai állóképesség rendszeres mérése (testnevelők, iskolaorvosi szolgálat) a NETFIT-programban való részvétel segítségével; a szülők tájékoztatása az évenkénti mérések eredményeiről
- a közlekedési biztonság növelése: – a közlekedésbiztonság tanítása
– kerékpártárolás biztosítása
- egészségi állapotunk ismerete
- a barátság, a párkapcsolat, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- tanulási technikák megismerése
- megfelelő tanári magatartás kialakítása (gondosság, tájékozottság); szaktanári témafeldolgozások során csatlakozási pontok keresése
- tanórán kívüli foglalkozások tudatos tervezése; szabadidő programok célirányos megtartása (sport, filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egészségnap, kirándulások, táborok, erdei iskolai programok, stb.)

8.1.3. Jogszabályi háttér

Környezet- és természetvédelmi jogszabályok

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól). A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítását, a környezet egészének, valamint elemeinek és folyamatainak magas szintű, összehangolt védelmét, a fenntartható fejlődés biztosítását fogalmazza meg.

Legfontosabb alapelvei: a megelőzés, az elővigyázatosság, a leghatékonyabb megoldás, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékozódás és a nyilvánosság. A törvény 54. § 1. cikkelye szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. A nevelés állami és önkormányzati feladat. Legfontosabb dokumentumaként a NAT-ot, a *Nemzeti Környezetvédelmi Programot* (illetve annak részeként a Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogramot) említi.

A **Természetvédelmi törvény** (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszerveződő csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

Az 1997. évi XLI. **Törvény a halászatról és a horgászatról** is számos környezeti nevelési feladatot tartalmaz (tanfolyamok, vizsgák, fajismeret, természetvédelem).

Az **állatok védelméről és kíméletéről** szóló 1998. évi XXVIII. **Törvény** célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. A törvény kimondja, hogy az oktatás során állatkísérletek elvégzésére a diákokat nem lehet kötelezni.

A harmadik **Nemzeti Környezetvédelmi Program** (a 27/2015. OGY határozata) helyzetértékelése szerint: „A társadalom értékrendjében az anyagi jólét megszerzése valós jelentőségéhez képest aránytalanul nagy szerepet kap, míg a környezet minőségének, szolgáltatásainak értékelése nem megfelelő súlyú (a környezet terhelhetőségét figyelmen kívül hagyva az anyagi javak előteremtése érdekében). A környezeti ismeretek fejlesztése érdekében tett erőfeszítések (pl. környezeti nevelés, környezetvédelmi tömegkommunikáció, civil szervezetek szemléletformáló tevékenysége) hatékonyságát gyakran gátolják az anyagi értékek megszerzésére, a növekvő fogyasztásra ösztönző eszközök (pl. reklámok, a média által közvetített viselkedési minták) hatásai. Pedig az értékrend - és életmódváltás szükségességét a lakosság egészségi állapota is indokolja, amely jelentős mértékben elmarad attól a szinttől, amelyet jelen gazdasági körülményeink is már lehetővé tennének.”

2010-ben a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület összefoglalta a környezeti nevelés eddig elért eredményeit és a **Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia** c. kiadványban megfogalmazta a közeljövő fontosabb feladatait: „Szorgalmazni kell, hogy minden pedagógus tekintse feladatának a környezeti nevelést. Erősíteni kell azt a szemléletet, hogy a környezeti nevelés csak részben természettudomány, e mellett – és elsősorban! – látás- és gondolkodásmód, ezért a reál és humán tantárgyaknak egyformán alapvető feladata.”

Egészségügyi jogszabályok

A **46/2003. (IV. 16.) OGY határozat**, mely elfogadja az **Egészség Évtizedének Népegészségügyi Programját** három alapvető érték vezérli: az egészség alapvető emberi jog; az egyenlőtlenségek csökkentése és a szolidaritás; az egyének, csoportok, intézmények és közösségek részvétele és felelőssége az egészség fejlesztésében. Mivel a gyermekek és fiatalok egészséggel kapcsolatos magatartása gyorsan változik, ezek a korosztályok fogékonyabbak a külső behatásokra, ezért a program során ki fogják dolgozni azon tárgyi és működési, minőségi feltételeket, amelyek által az oktatási intézmények egészséget támogatóvá válhatnak, és segítséget nyújthatnak az intézmények tulajdonosainak az egészséget támogató iskolák kialakításában: „*A család mellett az iskola váljék az egészségfejlesztés alapvető színterévé.*”

1998-ban, Koppenhágában a WHO Európai Regionális Bizottsága elfogadta az **Európai Egészség 21.** nyilatkozatot, amelynek célkitűzései többek között kimondják, hogy 2015-re a lakosságnak a társadalom minden rétegében egészségesebb életmódot kell kialakítani, és hogy a régió lakosságának olyan biztonságosabb fizikai környezetben kell élnie, ahol az egészségre veszélyes szennyező anyagok nem haladhatják meg a nemzetközileg elfogadott határértékeket.

A fenntarthatóságra nevelés fő szempontja

A fenntarthatóságra nevelés az a folyamat, amely az embereket a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretekkel és képességekkel ruházza fel: hozzáértőbbé, magabiztosabbá téve őket, növelve lehetőségeiket, hogy tegyenek valamit a természettel összhangban lévő, a társadalmi értékeket, a nemek közötti egyenlőséget és a kulturális sokszínűséget fontosnak tartó egészséges és alkotó életért (ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsa Európai Gazdasági Bizottságának Fenntarthatóságra nevelés stratégája)

A fenntarthatóság pedagógiájához szükséges készségek: kritika, kreativitás, kommunikáció, együttműködés, válságkezelés, döntéshozatal, értékelés, új technológiák használata, társadalmi részvétel.

A készségeken kívül a cél elérése érdekében a következő értékek, attitűdök és ismeretek megléte is elengedhetetlen:

- a földi élet tisztelete a maga sokféleségében,
- törődés és közösségérzet az élőlényekkel, megértés, tisztelet és szeretet tanúsítása irányukban,
- demokratikus, vagyis igazságos, fenntartható, társadalmi részvétel elvén működő, békés társadalom építése,
- a Föld szépségeinek megőrzésére való törekvés.

(UNESCO johannesburgi konferencia 2002)

A fenntartható fejlődési cselekvéseket alapvetően meghatározza az **ENSZ 2015. szeptember 25-én** elfogadott globális keretrendszere, a fejlődési célokat kitűző **Agenda 2030.** Középpontjában **17 fenntartható fejlődési cél** és 169 alcél áll, melyek közül a **4-es a minőségi oktatás.**

Jogszabályi háttér

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat a 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról
- 18/2013. (III. 28.) OGY határozat a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról
- 88/2009. (X. 29.) OGY határozat a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
- 1784/2016. (XII. 16.) Korm. határozat „A globális felelősségvállalásra nevelésről a formális és nem-formális oktatásban Magyarországon” című koncepcióról

A fenntarthatóságra nevelés egyéb dokumentumai:

- Az Európai Unió számára készített köznevelési stratégia 2021-2030
- Jó állam jelentések (2016-2019)
- Ökoiskola és Örökös Ökoiskola cím elnyerésére évente kiírt pályázati felhívások (2004-2020)
- Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája a 2014-2020 közötti időszakra

Önkormányzati jogszabály

A 2011. évi CLXXXIX. *Törvény a helyi önkormányzatokról* kiemeli az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítését, a lakosság önszerveződő közösségei tevékenységének támogatását.

Jelen fejezet nem öleli fel iskolánk a témára irányuló programjának egészét. Azt külön programként részletesen is megfogalmazzuk.

8.2. Az iskolai drogstratégia

8.2.1. A drogstratégia kialakítása

Elsődleges célcsoportjába a tanulók, másodlagos célcsoportjába a szülők és a pedagógusok tartoznak. A drogstratégiának az egészséges életre nevelésben, az egészségfejlesztés rendszerében kell helyet kapnia. A felmérések azt mutatják, hogy a tizenévesek, kimondottan a középiskolások elégedettek a saját egészségi állapotukkal, ugyanakkor minden ötödik diák visszatérő egészségi panaszra van. Minden tízedik tanuló felmentett testnevelési óra alól. Az egészséges környezethez való jog alapvető. A felnőtt társadalomnak életmód követő magatartást kellene biztosítani. Az életminőség javításában a felnőtt korosztálynak élen kell járnia, hogy a társadalmi csapdákat ezen a területen ki tudjuk kerülni. A társadalmi makro hatásokat mérsékelni szükséges, sajnos minden helyzetben nem ellenőrizhetjük és nem is tudjuk ellenőrizni a tanulót és a környezetet, ahol megfordul. Az

egészségnevelés célja és azon belül a drogstratégiáé, hogy a tanuló megértse saját egészsége védelmének jelentőségét. Rendelkezzen olyan kompetenciákkal, hogy aktívan tenni tudjon érte. A figyelem felhívása mellett prevencióra tevődik át a hangsúly, illetve alternatívák megmutatására.

8.2.2. Az egészségnevelés

Az egészségnevelési programunkban fontos szerepet kapnak a kulturált magatartás és egészséges életmód, önismeret, a testi és lelki harmónia, a káros szenvedélyek megelőzése, a családi életre-és felnőtt szerepre készülés, valamint a szexuális felvilágosítás témakörei. A drogstratégiai munkában, a programok megvalósításában részt vesznek az osztályfőnökök, a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős, az iskolaorvos, a védőnő, a testnevelők, és az adott tantárgyak szaktanárai. A drogprevenciós munkában egyéni igények és szükséglet szerint továbbra is számítunk a szakmai szervezetek szakembereinek együttműködésére. Meg kell tanítani a tanulóknak a szenvedélykeltő szerek visszautasítását, amelyhez elengedhetetlen, hogy megtanulják:

- apróbb sikertelenségek elviselését,
- konfliktusok megoldását,
- korlátokat felállítani és elfogadni,
- érzelmeket kifejezni, érzéseket kezelni,
- kapcsolatokat építeni,
- saját erőnyeiket és gyengéiket felmérni,
- a pozitív értékrend kialakítását.

Segíteni kell a tanulókat az egészségről kialakított, még egészségesnek tekinthető felfogásuk megszilárdításában, és a drogmentes életvitelhez szükséges képességek megszerzésében.

8.2.3. A prevenció

Olyan feltételek, lehetőségek és tapasztalatok létrehozása, amelynek segítségével egészséges, rátermett és képességeit használni tudó embert lehet nevelni. Az egészség fejlesztésbe beágyazottan, holisztikus szemléletet figyelem véve végezzük. Az általános prevenció populáció egészét érintő, megszólító tevékenység iskolai és közösségi alapú megelőző munkánál használjuk. Ez a beavatkozás előzetes szűrés nélkül zajlik. Független attól, hogy a résztvevők kipróbálták már vagy nem a drogokat. A programnak olyannak kell lennie, hogy a közösség minden tagja tudja hasznosítani. A családokat kell megszólítani, a család tagjait kell elérni.

A családi nevelési módok között szoros összefüggést vélnek látni a szakértők. A pedagógusnak az érdeklődése, figyelme különösen a gyermek életmód-, magatartásbeli változásaira, iskolai teljesítmény- csökkenésére terjed ki. Számottevő változások esetén a támogató odafordulás jelenti a segítségnyújtás kezdetét. Nagy hangsúlyt kell fektetni az empátia mellett a megértés és az elfogadás kinyilvánítására. A célzott prevenció: a kockázati csoportokat célozzák meg. E csoportok nem mindegyike szerhasználó: drogfogyasztó szülők gyermekei számára vagy drogfogyasztó gyermekek szülei számára szervezett beavatkozások. Az egyéni veszélyeztetettség felbecslésére nem tesznek kísérletet. A javallott prevenció az egyén szükségletére alakították ki, de még az egészségügy szempontjából nem számít betegnek.

8.3. Az elsősegélynyújtás elsajátítása

Intézményünkben tanórai foglalkozások keretében, illetve előadások és más tanórán kívüli foglalkozások segítenek e kompetencia elsajátításában.

Tanórákon: első sorban osztályfőnöki órán a védőnői órák keretében; illetve biológia órán a tananyaghoz kötődően a biológia szaktanár irányításával.

Tanórán kívül: előadók bevonásával; oktatófilmek megtekintésével. A gyakorlati bemutatásnál az Országos Mentőszolgálat szakembereinek a segítségét kérjük.

Katasztrófavédelmi vetélkedők szervezése is fontos ezen a területen. Ezt hagyományosan szakemberek bevonásával szervezzük az önkormányzat irányításával és segítségével.

Célunk, hogy megalapozzuk tanulóinknál a felelősségteljes és szabálykövető magatartást. Olyan pozitív attitűd kialakítását tervezi, amely nyitottá teszi őket környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megvédésére ösztönzi.

Cél a testi, lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés, az egészséges életvezetésre való felkészítés.

További cél, hogy bárhol, bármikor, bármilyen körülmények között tudjanak segítséget nyújtani a rászorulóknak. Fontos a sürgősségi szemlélet kialakítása, a baleset valamint a hirtelen bekövetkező egészségkárosodás alapszintű ellátásának elsajátítása. Fontos, hogy éles helyzetben saját kompetenciájuk ismeretében hatékonyan tudjanak és merjenek segíteni embertársaiknak. Ismerjék a segélyhívási lehetőségeket; vészhelyzetben a teendőket.

Jelen fejezet nem öleli fel iskolánk a témára irányuló programjának egészét. Azt külön programként részletesen is megfogalmazzuk.

8.4. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérése

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI r. 81. § (1) szellemében Az iskolánk tanévenként, valamennyi évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A mérést bevezető rendszerrel egyszeri alkalommal végezzük tavasszal. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi.

9. Oktató-nevelő munkánk tanórán kívüli szinterei

Intézményünkben az alábbi tanórán kívüli szervezett foglalkozási formák indulhatnak a lehetőségek függvényében:

- felzárkóztató foglalkozások;
- verseny-előkészítő foglalkozások;
- szakkörök, diákkörök;
- énekkar;
- színjátszókör;
- diáksportkör;
- tömegsport órák;
- iskolai könyvtár;
- hitoktatás;
- versenyek;
- szaktárgyi rendezvények (szakmai kirándulások, estek, klubnapok, stb.).

Megjegyezzük, hogy a felsorolt foglalkozások, illetve csoportok száma az osztálylétszám (csoportlétszám) törvényi előírásainak és a mindenkor adott évi költségvetésnek a függvénye.

Iskolánk mind a szaktárgyi, mind a kulturális és sportversenyek területén rendszeresen kiemelkedő nemzetközi, országos, megyei eredményeket ér el. Ezt szeretnénk a jövőben is megőrizni. A nyolcosztályos képzés még tovább növelte a külső elvárásokat tehetséggondozó munkánk terén. Ezért az osztály és csoportlétszámra vonatkozó törvényi szabályozásokat szem előtt tartva, illetve a tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretéhez igazodva igyekszünk csoportbontásokat alkalmazni (első sorban: mindkét idegen nyelv, digitális kultúra, nyolcosztályosoknál a matematika, a magyar nyelv és a természettudományok, emelt óraszámú képzésű csoportoknál a felvételinél meghirdetett módon). Emelt szintű érettségire felkészítő csoportok indításánál ugyancsak fő szempont a csoportlétszámra vonatkozó előírások lehetőség szerinti alkalmazása.

10. Nevelőmunkánk kiemelt feladata:

10.1. Az intézményi hagyományok ápolása

Az iskola hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az iskola jó hírnevének megőrzése, öregbítése az iskolaközösség minden tagjának joga és kötelessége. A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatokat, továbbá az ünnepélyekre, megemlékezésekre, rendezvényekre vonatkozó időpontokat mindenkor az éves munkatervünkben határozzuk meg.

A nemzeti és iskolai ünnepek megünneplése, az emléknapokról való megemlékezés iskolai vagy osztályszinten történik, melyet mindenkor a diákönkormányzat bevonásával készítünk elő.

10.1.1. Az intézmény hagyományos kulturális és ünnepi rendezvényei

- Széchenyi-vetélkedő (a kilencedik évfolyamon szervezett vetélkedő névadónk életéből)
- Megemlékezés október 6-áról
- Széchenyi-hét (évente a diákönkormányzat által iskolai szinten szervezett ünnepi hét)
- Október 23-a megünneplése
- A magyar kultúra napja (január 22.). A város és városkörnyék felé nyitott rendezvény szervezése
- A kommunizmus áldozatainak emléknapja (február 25.)
- Március 15-e megünneplése
- Költészet napja (április 11)
- Holocaust emléknap (április 16.)
- A nemzeti összetartozás napja
- Ballagás
- Tanévnyitó ünnepély
- Tanévzáró ünnepély

10.1.2. Hagományos versenyek és szórakoztató rendezvények

- Gólyatábor
- „Kicsik” fogadása (minden év augusztusának általában az utolsó péntekén, az iskolával, a leendő osztálytársakkal és az osztályban tanító pedagógusokkal játékos formában való ismerkedés)
- Gólyaavató (minden év augusztus végén az elsősök köszöntését célzó tréfás vetélkedő)
- Ifjúsági nap (vetélkedő az osztályok között)
- Iskolai szavalóverseny
- Diáknapiak (minden év tavaszán felkészülés a megyei kulturális seregszemlére).
- Lehetőség szerint a „Fogd a kezem” elnevezésű jótékony célból létrehozott kulturális rendezvény
- Szalagavató (minden év decemberében a negyedikesek köszöntését szolgáló rendezvény)
- Farsangi bál
- Iskolakarácsony
- Az iskolában szervezett karácsonyi koncert
- A Szivacs-galéria tárlatai
- Anyanyelvi, idegen nyelvi, matematika, fizika tantárgyi stb. versenyek
- „Kis biológusok” találkozója a víz világnapján (március 22.)
- Természetfotó-kiállítás

10.1.3. Egyéb hagyományos rendezvények, a hagyományápolással kapcsolatos feladatok

- A szakmai munkaközösségek házi versenyeket, játékos csapatversenyeket, városi szintű versenyeket, szakmai délutánokat szerveznek.
- Kiállításon mutatjuk be a tanév során készült képzőművészeti alkotásokat.
- Gyűjtjük az iskolatörténeti dokumentumokat.
- A tanulóknak az iskolában lehetőségük van az iskolaújság és az iskolarádió műsorának szerkesztésére.

- Az iskola meghatározott program szerint kapcsolatot tart a dortmundi *Reinoldus- und Schiller Gimnáziummal*. Meghatározott időnként (évente) közös koncertek, sporttalálkozók, illetve külföldi cserélátogatások lebonyolítására kerül sor.
- Az osztályok szakmai és tanulmányi kirándulásukra egy tanítási napot vehetnek igénybe (kölségvetéstől és az adódó lehetőségektől függően; OSzSz-en keresztül).
- Négyévente az iskolaközösség háromnapos hajókiránduláson vesz részt.
- Erdei iskolák (lehetőség szerint; OSzSz-en keresztül)
- Fizikustábor (OSzSz-en keresztül)
- Sítábor (lehetőség szerint; ISzSz-en keresztül szervezzük)
- Nyári táborok (pl. JEKA, művészeti alkotótáborok, stb. egyéni igény alapján ISzSz-en keresztül).
- Az egykori Dunaferr vállalatcsoporttal közösen alapított DUNAFERR-díjat, valamint a volt tanítványok által létrehozott GIMI-díjat, a Trencsényi család által alapított Biológus-díjat, illetve a Széchenyi-lánc elnevezésű díjat a ballagási ünnepségen adjuk át.
- HATÁRTALANUL program és SZÉCHENYI TÁBOROK
- Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (NEP)
- NÖRI

10.2. A közösségi szolgálat

10.2.1. Általános elvek

Iskolánk hagyományosan nagy hangsúlyt fektet a tanulók, nyitottságának, szociális érzékenységének fejlesztésére. Meggyőződésünk, hogy a mai kor fiataljainak nagy szükségük van arra, hogy a magas színvonalú oktató tevékenység mellett az iskola a társadalmi szolidaritást, bizalmat fejlesztő szolgálatot, tevékenységeket is kínáljon számukra. Ennek szellemében igyekeztünk kialakítani az utóbbi években a szabadidős tevékenységeket, a diákönkormányzat által szervezett programokat és nem utolsósorban a közösségi szolgálatot. Célunk a gyerekeknek megmutatni az elfogadás, a másik ember tiszteletének örömét, a segítségnyújtás felemelő érzését.

A tanulók számára a gimnázium 9–11. évfolyamon lehetőség szerint három tanévre, arányosan elosztva szervezzük meg a közösségi szolgálat teljesítésére alkalmas tevékenységeket. Irányadó a 20/2012. (VIII. 31.) Emmi rendelet 133. § (1), mely szerint: „A középiskola feladata és az intézmény vezetőjének felelőssége a tanuló választása alapján az iskolai közösségi szolgálat megszervezése állami, önkormányzati, civil, nonprofit szervezetnél, illetve a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó szervezetnél, középiskola magánszeméllyel kötött megállapodása alapján magánszeméllynél vagy saját intézményben”. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szakértői bizottság ez irányú javaslata alapján a közösségi szolgálat mellőzhető (Nkt. 2011. évi CXCV. törvény 6.§ (4) szellemében).

A gimnáziumban szervezett közösségi szolgálat szabályait az iskolai **SzMSz** tartalmazza. A szolgálat szervezési lépéseit ott ismertetjük. Az iskola rendelkezik a közösségi szolgálat lebonyolításának intézményre szabott módszertanával.

Az iskolánk a következő tevékenységi területeken szervezi meg a szolgálatot:

1. Esélyegyenlőségért közösségi szolgálat (*szociális; játékonysági*)

2. Iskoláért (tanulótársaimért) közösségi szolgálat (*oktatási*)
3. Kulturális közösségi szolgálat
4. A sporthoz kötődő és a katasztrófavédelem területén teljesíthető közösségi szolgálat; környezet- és természetvédelmi szolgálat
5. Egyéb: egyéni segítségnyújtás

A közösségi szolgálat teljesítése során egy órán hatvan perc közösségi szolgálati idő értendő, azzal, hogy a helyszínre történő utazási idő nem számítható be a teljesítésbe. A rendelet értelmében a közösségi szolgálat helyszínén „tanítási napokon alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb háromórás, tanítási napokon kívül alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb ötórás időkeretben végezhető” (i.h.).

10.2.2. A közösségi szolgálat középiskolai dokumentálásának kötelező elemei:

Iskolánkban a tanuló osztályfőnöke vagy az ezzel a feladattal megbízott pedagógus a tanuló előmenetelét rögzítő dokumentumokban az iratkezelési szabályok megtartásával nyilvántartja és folyamatosan vezeti a közösségi szolgálattal összefüggő egyéni vagy csoportos tevékenységet. Ennek alapján igazolható az Nkt.-ban az érettségire bocsátás feltételeként meghatározott ötven óra. A tanuló a közösségi szolgálathoz iskolánkban egységesen használt „Naplót” kap, a teljesített órákat ebbe írja be a mentor vagy a szolgálatot vezető pedagógus.

Egyéb szükséges dokumentumok a következők:

A közösségi szolgálati naplóban ki kell tölteni a Jelentkezési ív részt, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét (ált. három) és idejét, valamint a szülő, gondviselő egyetértő nyilatkozatát. Az iskola a közösségi szolgálat teljesítéséről – abban az esetben, ha a tanuló év közben elhagyja intézményünket – két példányban igazolást állít ki (az osztályfőnök által vezetett táblázat alapján), amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad. A közösségi szolgálati naplót is kiadjuk a tanulónak.

Az iskolán kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor az iskola és a felek az együttműködésről megállapodást kötnek (Együttműködési megállapodás). Ez tartalmazza többek között megállapodást aláíró felek adatait és vállalt kötelezettségeit, ezen túl a foglalkoztatás időtartamát, a mentor nevét és feladatkörét. Ezeket a helyszíneket az iskolai honlapon külön is megjelenítjük, illetve a közösségi szolgálat faliújságán is közzé tesszük. Az osztálynaplóban, a bizonyítványban és a törzslapon az osztályfőnök dokumentálja a közösségi szolgálat teljesítését. Az iskola a 20/2012. (VIII. 31.) Emmi rendeletben meghatározott záradékokat alkalmazza.

A szolgálat befejezésekor a tanuló beszámolót készít, melyet átvételi úrlapon ad le, ezeket az iskola az iratkezelési szabályoknak megfelelően őrzi.

Az iskola igazolja az 50 óra teljesítésének tényét, amely az érettségire bocsátás feltétele. (100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról: 15.§ a))

11. Pedagógiai programunk lényegi összefoglalása

Mindent egybevetve: az iskola a gyermekért van, mi pedagógusok pedig a gyermekek megfelelő neveléséért, testi és szellemi fejlesztésükért dolgozunk. Célunk, hogy az életben a különböző körülmények között helyt tudjanak állni, továbbjutásukat ne akadályozzák ismeretbeli hiányok, vagy a gondolkodás fejletlensége. A mai világban arra is kell gondolnunk, hogy munkájuk során többször kell majd újat tanulni, más munkahelyre kerülve új területekkel megismerkedni. Ehhez elengedhetetlen, hogy már iskolás korukban **a tanulást, a gondolkodást ne érezzék nyűgnek.**

Ehhez személyi feltételeink maximálisan adottak. Tantestületünk minden tagjának megfelelő végzettsége van, majdnem mindenki egyetemi vagy mesterfokozatú oklevéllel bír, nagyrészüket szakvizsgával is rendelkezik (PhD fokozatú is tanít közöttünk). A törvényi előírásoknak tehát személyi összetételünk maximálisan megfelel. Tárgyi feltételeink jónak mondhatók, ha nem is minden területen ideálisak. A korábbiakhoz hasonlóan a jövőben is mindent megteszünk fejlesztésükért.

Dunaújváros, 2024. 07. 03.

Kratzmajer Zoltán
igazgató

12. Záradékok

12.1. A pedagógiai programot elfogadó, véleményező dokumentumok

Jelen pedagógiai program alapjául a Dunaújváros, 2004. május 26-án elfogadott dokumentum állt. (Felülbírálat: 2008. február 04.; Felülbírálat (kiegészítés): 2009. szeptember 07.; Felülbírálat (kiegészítés): 2012. május 31.; Felülbírálat (kiegészítés): 2013. március 25. Felülbírálat (kiegészítés):2017. január 30.; Felülbírálat (kiegészítés):2019. szeptember 10. Felülbírálat (kiegészítés):2020. augusztus 19, Kiegészítés: 2020. augusztus 28.

12.2.1.Jelen Pedagógia programot elfogadó, egyetértő dokumentumok

A **Diákönkormányzat** véleményét átadta a 2019. szeptember 10.
A **Szülői Szervezet** a véleményét átadta 2019. szeptember 6.
A **nevelőtestület 2019. augusztus 29-i értekezletén fogadta el.**

12.2.2 A 2020 – 21-es tanévtől bevezetésre kerülő NAT keretóraszámai alapján módosítva.

A **Diákönkormányzat** véleményét átadta a 2020. 05. 08.
A **Szülői Szervezet** a véleményét átadta 2020. 04. 30.
A **nevelőtestület 2020.04.28-án a KRÉTA elektronikus szavazórendszerén keresztül fogadta el.**

12.2.3 A 2020 – 21-es tanévtől az iskola kollégium tagintézmény jogutód nélküli megszűnése okán módosítva.

A **Diákönkormányzat** véleményét átadta a 2020. szeptember 18.
A **Szülői Szervezet** a véleményét átadta 2020. szeptember 18.
A **nevelőtestület 2020. augusztus 28-i értekezletén fogadta el.**

12.2.4 A 2022 – 23-as tanévtől módosítva.

A **Diákönkormányzat** véleményét átadta a 2022. szeptember 19.
A **Szülői Szervezet** a véleményét átadta 2022. szeptember 19.
A **nevelőtestület 2022. augusztus 31-i értekezletén fogadta el.**

12.2.5 A 2024 – 25-ös tanévtől módosítva.

A **nevelőtestület 2024. július 3-i értekezletén tárgyalta meg és fogadta el.**
/Ntk.26.§(1)/

12.3.Hozzáférési lehetőségek a pedagógiai programhoz

A teljes pedagógiai program (helyi tantervekkel együtt) megtalálható az alábbi helyeken:

- Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium igazgatói irodája (1 példány)
- Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium titkársága (1 példány)
- Az iskola honlapján (www.szig-dujv.hu)

13. Mellékletek

1. sz. melléklet: Helyi tantervek